

06-17

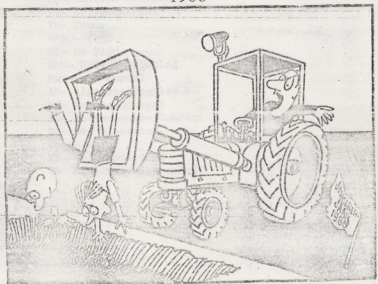
H.V.S.N. AFD. AMSTERDAM
Blauwburgwal 7-8
1015 AS AMSTERDAM
Telefoon 020 - 239359

TWEDE JAARGANG, NUMMER 1

JANUARI 1986

- PERSFOCUS -

1986

„... Het is nu weer Grote-Mensen-jaar!”

In dit nummer:

The never ending story	1
Ontuchtplegers	4
Strafrecht ter discussie	5
Het recht als speelbal	7
Hoe doen ze het nu?	8
Strijd om 'gay vote' gaat voort	12
Discriminatie in de praktijk	13
Strafuitsluitingsgrond blijkt toepasbaar	16
Aktueel	17
Achtergrond	20

PERSFOCUS, tweede jaargang nummer 1

Met knipsels uit:

GK- de Gaykrant
MC- Medisch Contact
VK- de Volkskrant
Tr- Trouw
VPRO- VPRO
DT- De Tijd
NRC- NRC|Handelsblad
Par- Het Parool
AD- Algemeen Dagblad
HC- Haagse Courant
ZC- Zoetermeerse Courant
Bh- Het Binnenhof
Opzij- Opzij
VN- Vrij Nederland
UN- Utrechts Nieuwsblad

Persfocus verschijnt twaalf keer per jaar

Abonnementen: f 55,- per jaar, losse nummers: f 6,50

Giro 5459646, vereniging Martijn, Hoogeveen

9K VERLAGING DUITSE LEEFTIJDSGRENS MAAKT WEINIG KANS

Verlaging van de Duitse leeftijdsgrens waarbinnen seksuele handelingen vrij zijn maakt weinig kans. Dit is peilbeken bij de behandeling van voorstellen daartoe van de Groenen in de Westduitsche Bondsdag. De milieupartij wil voor meisjes en jongens de grens terugbrengen naar 14 jaar. Momenteel geldt voor meisjes de leeftijd van 16, maar jongens moeten 18 zijn voor ze het mogen doen. Herbert Rusche, lid van de Bondsdag voor de Groenen, wil niet alleen aan die ongelijkheid een einde maken, maar de leeftijd voor vrijheid van homoseksualiteit op 14 brengen.

Die verlaging blijkt kansloos. Rusche kreeg van geen enkele partij steun. Het schrappen van het artikel 175 van de strafwet, dat de leeftijd voor homoseksuele handelingen voor jongens tot 18 jaar strafbaar stelt zou wellicht meer kans ma-

ken. Maar dat moeten de sociaal-democraten eerst om. De socialistische SPD heeft het schrappen van artikel 175 weliswaar in haar verkiezingsprogramma staan, maar bleek bij de behandeling in de Bondsdag niet de dienst bij het woord te willen volgen. 'De tijd is er nog niet rijp voor', verklaarde de woordvoerder van deze partij.

CDU-afgevaardigde Filman legde bij de behandeling de nadruk op de bescherming van kinderen. 'Hij wil hen blijven beschermen tegen misbruik door ouders'. Hij wil niets weten van de indertijd-verlaging weten. Namens de liberale FDP, die samen met de CDU de regering vormt, was een stuk positiever. 'Artikel 175 moet weg'. Het is nog de vraag of de FDP en Bannemann zijn hele fractie heeft gesproken, maar zelfs als dat het geval is komen de liberalen en de Groenen nog heel wat steun tekort. Als de sociaal-democraten in de commissies die het voorstel nu gaan behandelen niet terugkomen op het breken van hun kiezersbeloften, moeten nog honderd'zich in blijven houden tot ze 18 zijn.

De verlaging van de leeftijdsgrens voor seksueel contact met minderjarigen

MC 17

Dr. W. H. G. Wolters

Begin november 1985 wet 3 door middel van een kort bericht in de pers bekend gemaakt dat de Ministerraad op 1 november akkoord was gegaan met een aantal wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht met betrekking tot de zedelijkheidswetgeving. Twee opvallende punten uit dit wijzigingsvoorstel waren:

1. strafbaarstelling van verkrachting in het huwelijk; en
2. verlaging van de strafbaarheidsgrens voor seksuele contacten met minderjarigen van 16 naar 12(1/2) jaar.

Wel werd bij het laatste punt aangegeven dat seksueel contact met kinderen in dit nieuwe wetsvoorstel is toegestaan als er sprake is van vrijwiligheid. De overvullige seks met kinderen blijft strafbaar.

VERASSING

Het bericht over de verlaging van de leeftijdsgrens kwam als een grote verrassing, vooral omdat het recente laatste debat over kinderporno nog maar net was beëindigd. Het bericht was des te schokkelender omdat het er naar uitzag dat de verlaging van de leeftijdsgrens voor seks met kinderen tot 12 jaar een voldoende feit was. Van enige toetsing of verduidelijking van het standpunt van de regering c.q. de minister van Justitie was geen sprake; evenmin was er sprake van enige voorbereiding van de samenleving op deze bodschap.

Het was onmiskenbaar voor de waarnemers op afstand van het politieke theater dat deze 'move' een duidelijke betekenis had in het wereldbeeld van de politieke partijen om de punt van eenduidigheid van het electoraat. Immers, de VVD-minister van Justitie was degene die het voorstel tot wetswijziging naar voren bracht. De nog jonge lijsttrekker van diezelfde partij had zich enige jaren geleden positief opgesteld voor wijziging van de wet in bovenbeschreven richting. Een lid van de Tweede Kamer voor de VVD argumenteerde in een TV-debat als volgt: het gaat er om om dat jongens en meisjes tussen 12 en 16 jaar ongestraft seksueel contact met elkaar kunnen hebben, zonder dat de politie of rechter er aan te pas kan komen. Dat deze wetswijziging ruime zou

Het voorstel van de minister van Justitie de strafbaarheidsgrens voor seksuele contacten met kinderen te verlagen van 16 jaar naar 12 jaar, met er sprake is van vrijwiligheid, blijft een politieke blunder van de eerste orde te zijn. Aldus Dr. W. H. G. Wolters van de psychosociale afdeling van het Wilhelmina Ziekenhuis, universiteitskliniek voor kinderen en jeugdigen te Utrecht. Hij zet zijn eigen bezwaren tegen het voorstel uiteen.

scheppen voor allerlei vormen van seks met kinderen door volwassenen wens zij van de hand. Inmiddels reagender individuen en groepen uit de Nederlandse samenleving met grote verontwaardiging en verontroosting op het bericht over het voornemen tot wetswijziging. Tweede-Kamerleden van de CDA-fractie gaven te kennen dat zij ernstige bezwaren hadden tegen het voornemen van de regering; de fractie van de Partij van de Arbeid nam aanvankelijk een afwachtende houding aan. Toen met name de bovengenoemde televisie-uitzending, zoals het dagblad Trouw berichtte, een stroom van protesten uit de achterban van de partij 'loekwam', formuleerde ook de PvdA-fractie bezwaren.

BEZWAARDE

Welke bezwaren kunnen aangevoerd worden tegen de voorgestelde wetswijziging?

1. Het argument, dat het bij het wijzigingsvoorstel vooral gaat om seks tussen adolescenten ongestraft mogelijk te maken, is een verkoopargument. In deze opzichte de wet niet alleen over seks tussen maar ook over seks met jongens en meisjes vanaf 12 jaar.

2. Het begrip 'vrijwiligheid' is een on-

juist begrip daar waar het betrekking heeft op seksuele contacten van kinderen vanaf 12 jaar met ouderen. Jongeren zijn op die leeftijd bij uitstek beïnvloedbaar, manipuleerbaar en verleidbaar. Dit is de opvatting in Nederland van het merendeel van hulpverleners, politiefunctionarissen en wetenschappelijke onderzoekers die kennis en kunde hebben met betrekking tot seks tussen en met minderjarigen. Deze opvatting, vande niet gedeeld door vertegenwoordigers van NVSH, het COC en mensen uit de wereld van de pedofilie en anderen.

3. Een dergelijke wetswijziging zet voorbij aan het feit dat de meeste 12-16-jarige meisjes en jongens bezig zijn met een fysiologisch en psychosociaal rijpings- en ontwikkelingsproces, waardoor zij nog bijzonder kwetsbaar kunnen zijn.

4. Te velen valt dat een dergelijke wetswijziging de 'consumpties' met kinderen doet toenemen. De ervaringen van de laatste jaren met seks met kinderen in al zijn vormen laten niet alleen zien dat dit een probleem van grote omvang is, maar dat het veelal schadelijk is voor de kinderen. Deze ervaringen zijn identiek aan die in andere landen, zoals de Verenigde Staten. Vermoedelijk is ook dat we steeds vaker worden geconfronteerd met seks met jonge kinderen (baby's, peuters en kleuters). Bovendien kan men in een aantal gevallen waarnemen dat de volwassenen die seksuele handelingen met jonge kinderen plegen, argumenten met hulpverleners in de zin van 'Je hoort toch vaak dat het helemaal niet zo slecht hoeft te zijn voor kinderen'. Te verwachten valt dat verlaging van de leeftijdsgrens doorkomt naar de leeftijd onder 12 jaar.

5. De verlaging van de leeftijdsgrens zal, zeker voor bepaalde groepen in onze samenleving, een legitimering betekenen van seksuele handelingen met kinderen tussen 12 en 16 jaar. Voor de slechtste van seksuele handelingen, bijvoorbeeld voor de vele incestusdelicten, zal een dergelijke legitimering kunnen betekenen dat het toch niet zo duidelijk is wie er gelijk heeft. Het zal zeker een extra traumatisering betekenen voor een groep mensen die meestal al een reeks zeer negatieve levenservaringen heeft opge-

6. Voor de gezinnen met adolescenten zal het nog moeilijker worden om pedagogische structuur aan te brengen. De opvoedingsautoriteit van ouders zal mijns inziens nog grutter worden.

7. De haasteraars aan de problemen met betrekking tot seksuele handelingen met minderjarige voor hulpverleners en medewerkers van de kind- en zedenpolitie zeer moeilijk worden, ook omdat de besnijdenis 'trekchok' bij het kind is zijn opvoeders.

8. In feite betekent een dergelijke wetgeving ook dat de samenleving een minuut meer geeft aan kinderen om kind te zijn. Is het voor kinderen in onze samenleving, met al haar complexiteit, ook in de gezinsverhoudingen, nog wel mogelijk zich in hun eigen tempo en ritme te ontwikkelen zonder voortdurend volgend te worden ingebouwd in de belangen e.d. doelstellingen van de volwassene?

9. Een dergelijke wetgeving betekent, zelfs als het erin slaagt, een te verminderde mate, ook dat de overheid wordt gewijzigd aan de zin van enig normatief kader bij opvoeding en ontwikkeling van kinderen.

BLUNDER

Het is onmiskenbaar dat de timing van de presentatie van dit nieuwe voorstel niet ontbreekt in de politieke doelen en c.q. effecten op het electoraat. Het lijkt erop dat stemmenzucht daarbij een grotere rol speelt dan de belangen van kinderen. Inmiddels leidde de discussie in de pers en die de tegengestelde in dezen van de VVD en de CDA groeide. Geschieden van de sterke politieke reactie, kwam de minister van Justitie in de TV-uitzending 'Den Haag, zondag' vertellen dat hij bereid was dat deel van het wetvoorstel dat betrekking had op de verlaging van de leeftijdsgrens voor seks met minderjarigen te laten vallen. Hij verdedigde dit voorstel overigens 'voor er op te wijzen dat seks met kinderen door volwassenen een pedagogische aangelegenheid is van de ouders; zij immers hebben de pedagogische verantwoordelijkheid voor hun kinderen, was zijn argument. Fijnjes weer hij erop dat het wetvoorstel toch veel meer nou-waarde bevatte, met name de strafbaarstelling van verkrachting in het huwelijk kwamen immers ook aan de orde in dat wijzigingsvoorstel, iets waar voor een deel van het feministische electoraat hem zeer dankbaar zal zijn.

De minister gaf bij het wetvoorstel geen licht op de problematiek van seks met kinderen. Zijn inzicht in en betrokkenheid op de problemen van ouders met adolescenten in een uiterst complexe samenleving bleef eveneens erg groot. Het wetvoorstel tot wetwijziging dat seks met kinderen vanaf 12 jaar met ouderen mogelijk zou maken blijft een politieke blunder van de eerste orde te zijn. Was het ongetwijfeld de bedoeling de gunsten te winnen van een bepaald deel van het electoraat, nu heeft dit voorstel zeker de VVD in problemen gebracht. De verontwaardiging in Nederland onder dit voorstel was sterk.

Iedereen blijft het dat dit soort fundamentele zaken met een nauwelijks verhoudende cynisme kan worden gelonteerd in een spel om de politieke macht. Dit kan mijns inziens alleen maar gebeuren daar waar (politieke) groepen in verreemde zijn van dat wat er werkelijk leeft in de samenleving en gesproken zijn van sociale intelligentie.

Een politiek commentator zei na afloop van het gesprek met de minister van Justitie: 'Voorlopig zal er geen kabinet meer te vinden zijn die ten dergelijke voorstel op tafel zal leggen'. En dat is wat wij hopen.

„Lagere leeftijdsgrens strafbaarstelling sex met kinderen blunder“

Van een verlagingswet 18

AMSTERDAM - Het voorstel om de strafbaarstelling voor seksuele contacten met kinderen te verlagen naar twaalf jaar, is een politieke blunder van de eerste orde. Dit vindt W. Wolters, psycholoog bij de universitaire Kinderkliniek, het Vrije Universiteit Kinderziekenhuis in Utrecht. Wolters schrijft dat in het weekblad *De Pers* Contact.

In de ouderwetse kinderminst Kerkhof van Justitie met een voorstel voor Altes van wijzigingen van de zedelijkheidswetgeving. En daarvan is de verlaging van de leeftijdsgrens voor de strafbaarstelling van seksuele handelingen met jongeren van zestien naar twaalf jaar.

Seksuele contacten met jongeren die ouder zijn blijven strafbaar, als ze zijn afgezwegen. Onder afzwijgen wordt ook verstaan het paalen met onduidelijkheid of de toeziening van een jongere die afhankelijk is, bijvoorbeeld van een leeraar.

Direct nadat Kerkhof Altes met de plannen naar bu 'a kwam kreeg hij ook uit eigen VVD-kring, zowel kritiek, dat hij al snel inzette dat wat hem betrof de leeftijd van zestien jaar ook gehandhaafd kan worden. Overigens moet het wetvoorstel nog steeds bij de Tweede Kamer worden ingediend.

Wolters vindt de grens van twaalf jaar 'schokkend'. Dat seksuele contacten met jongeren tot zeventien jaar strafbaar blijven als ze niet vrijwillig tot stand komen, vindt hij nauwelijks een grondstelling. 'Jongeren zijn op die leeftijd bij uitstek beïnvloedbaar, manipuleerbaar en verleidbaar', schrijft hij.

De leeftijdsgrens is op twaalf jaar gezet, om sex tussen jongeren onderling niet te verbieden. Dat 'verkoop' zal met het volgens Wolters niet op, want in de voorstellen wordt niet alleen gesproken over sex tussen maar ook over sex met jongeren.

Baby's

Wolters is bang dat verlaging van de leeftijdsgrens zal overbrengen naar jongere kinderen. Ze worden steeds vaker over met seks met baby's, peuters en kleuters, aldus Wolters. Hulpverleners horen van volwassenen steeds vaker dat het helemaal niet zo slecht hoort te zijn voor kinderen.

Wolters denkt dat door wijziging van de wet het aantal seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen zal toenemen. In feite betekent de wet volgens hem een goedkeuring van seksuele contacten van volwassenen met kinderen tussen twaalf en zestien jaar.

Ook al blijven overvloedige contacten met jongeren onder de zenuw strafbaar, toch zal het volgens Wolters bij zaken als incest moeilijker worden om vast te stellen wie er gelijk heeft: de vader of het kind. Hulpverleners en politie naar de bewijslast terecht komt bij het kind.

Relaties met kinderen: de praktijk van de realiteit

door Martin Maassen

Tr 22

Met vertaling en enige eerdere artikelen is kennis genomen van het artikel 'De Kerkhof Altes over seks met kinderen in politieke blunder' (Trouw 18 januari '83).

In dit artikel - overname van een artikel in 'Medisch contact' - krijgt de Directie psychologie Wolters ruim gelegenheid om enkele van zijn problemen en aanpak te bespreken. De psychologische wetenschappelijke opvattingen aangaande de seksualiteit van en met kinderen te verduidelijken.

De geschiedenis mag bekend zijn. Had zeventien van het vorige jaar verklaarde minister Kerkhof Altes 'een halmaat te maken' van zijn voornemen om een wetvoorstel te presenteren over de verhoging van de leeftijdsgrens van 12 tot 16-jarigen te criminaliseren. De minister was gewend voor publieke verontwaardiging uit de hoop van onder andere de Tweede Kamer te krijgen. Hij reageerde op de eerdere 'wind' uit ook dat er noodspreekte naar zijn van een prekeuze afwijking relatie tussen kinderen en volwassenen' en de VVD in het programma 'Big Koo's'.

Ook Trouw wijdde het tweemaal een hoofddirectie commentaar aan Kerkhof Altes' wetvoorstel. Daarbij werd een verspreid verspreid van de minister. De hoofdredactie van Trouw hadden geen problemen bereikt de voeten en verlaging van de huidige absolute zestien jaar (Trouw 12 november '82).

Een exaktus haastte houding voor de praktijk bleef Laat te ontdekken 'gevalen' die mij meent te heren kwamen als een voorbeeld:

- een jongen van veertien wordt aan de mond intieme gegevens uit hem te krijgen betreffende zijn relatie met een volwassene...

- een jongen van elf wordt aangezien in een politieke vergadering over het huwelijk, om hem daar tot een bekentenis te dwingen over zijn relatie met een 29-jarige volwassene (de relatie heeft zich sinds voortgezet)...

- een 40-jarige man kwam in grote moeilijkheden op zijn werk, omdat te politie zijn werkgever met een bezoek kwam brengen (Politie bij komen van de Kerkhof Altes in verband met een onrechtvaardig). En dat terwijl het werk van een man niets van doen had met het feit waarvoor hij veroordeeld wordt...

geen verdere verwijzing ingediend en kan nog wel even worden doorgegaan.

Dit de opvattingen van Wolters blijkt dat hij zich op 24 maart niet juist heeft geïnterpreteerd op dit terrein.

Kerkhof Altes' voorstel had geen enkele betrekking op incest, of op voornoemde 'baby's'. Uiteraard blijven die gevallen strafbaar! Realiteit waarvoor er sprake is van de ernstige wereld of een partner die zijn niet (of niet voldoende) kan zijn, krijgen wel serieus onder de straf wet vallen.

Het gaat echter om alleen om de vraag: als we er dan tegengesteld de Wolters van uit gaan dat er mensen van 12 tot 16 jaar bestaan die best wel in staat kunnen worden gebracht om hun eigen gevoelens te kunnen uiten. Hoe kunnen we dan omgekeerd, 'vrijwillige' relaties van 12- tot 16-jarigen buiten de sfeer van het strafrecht houden?

Wolters' geschiedt met 'baby's', 'vrijwillige' relaties en incest. Het is te vreemd te vreemde penance van discussie in hoog mate. Zijn wetvoorstel argumentatie heeft slechts bedoeld om een groot deel van het slecht geïnterpreteerde publiek te bevredigen.

Het gaat echter om de vraag hoe vrijwillige relaties van adolescenten gehandhaafd kunnen blijven van politiek. In de rechtspraak, terecht' (uitgevoerd voor de Stichting Vrouwenchapoor. Het 17de, december '82) werden daarvoor enkele suggesties gedaan.

Voortgezet werd en mensen, ongeacht hun leeftijd, te beschermen tegen hun dwang, geweld en belemmering in hun keuzevrijheid middelen en aanpak van artikel 214 (1) c. En onder het begrip 'dwang' tegen de persoonlijke vrijheid.

De een dergelijke formulering wordt een zeventienjarige burger met een niet-gewettigd, opgedrongen relatie, naar ontbreken of overbrenging van een verklaring over een vrijwillige relatie onopzettend door politiek ingrijpen te kunnen bevesten.

Het blijft 'evident' gerechtvaardigd om er naar te streven vrijwillige seksuele relaties van met adolescenten waarde daarmee is dat we kinderen naar wat betrekking kinderen een te vertellen hebben! Niet om hun wil over te nemen, dan komen we er niet onder de huidige strafwetgeving uit. Het kan te mensen. De moed en realiteit mogen daarvoor naar 1983 niet langer onvoldoende.

Na. Tin. M. C. Maassen is voorzitter van de DVB-werkgroep Justitie.

VPD 4

Tek: Theo van Boogaard

Tr 30

door Andrée van Es
en Annelies Schutte

Men hypotheetse gedachten gang. Dezelfde die wij terugvinden in de toelichting op de huidige wetartikelen, die dateren van eind vorige en begin deze eeuw. Meisjes werden niet zwaar beschermd tegen misbruik als wel tegen het verlies van hun maagdelijkheid vóór het huwelijk. Bij kinderen werd het artikel voor

Of deze, wat velen noemen, de liberalisering - maar wij bestempelen het als commerciaalisering - van de seks er toe heeft bijgedragen dat mensen in de privé-sfeer gemakkelijker praten over hun seksualiteitsbeleving, valt te betwijfelen. Enerzijds word je met seksuele betekenissen en beelden overspoeld, anderzijds leer je dat het niet kan niets te

Andrée van Es is voorzitter en Annelies Schutte medewerker van de PSP-fractie in de Tweede Kamer.

— Pornografie bij voorbeeld?
— Ja, inderdaad dat is een voorbeeld. Of de strafbaarstelling van seksueel contact van... ouderen met twaalfjarigen. De minister wilde die strafbaarstelling opheffen. Hij werd door zijn eigen partij gedwongen binnen vierentwintig uur zijn standpunt in te trekken. En de PvdA durfde daarvoor geen duidelijke mening te hebben. Dat vind ik een volstrekt onbegrijpelijke zaak."

3

STRAFRECHT TER DISCUSSIE

Meer voorlichting politie voor slachtoffer misdrijf

Door een ander redacteur

DEN HAAG, 3 jan. — Politie en Justitie zullen voortvaker van misdrijven activer voorlichting over schadevergoeding en het verloop van de strafzaak. De naam van de vermoedelijke dader zal als regel alleen door de officier van justitie aan het slachtoffer worden doorgegeven.

Daar staat in een richtlijn van het ministerie van justitie, die binnenkort aan de justitiële autoriteiten in het land zal worden gezonden. De richtlijn is volgens het ministerie vrijwel gelijk aan de aanbevelingen van een ministerieel werkgroep Vanil van mei vorig jaar.

Het is de bedoeling dat slachtoffers in het hele land aanspraak kunnen maken op dezelfde service. Tot datter is het optreden tegenover slachtoffers van delicten door de politie wordt overgegaan aan de plaatselijke justitie en politie.

Zedra een zaak bij het Open-

baar ministerie is ingeschreven en in het stadium van vervolging is beland, leidt de Nieuw-gere politie het slachtoffer over de mogelijkheid in het strafproces te worden te komen met een schadeclaim. De politie te Zaanstad leidt de verdachte van een terzorgdelict doorgeaan aan, de schade van het slachtoffer te vergoeden, wat een milde straf van de officier van justitie zou moeten opleveren.

De richtlijn, die per 1 maart of mogelijk eerder wordt ingevoerd, schrijft voor dat de politie het slachtoffer uitdrukkelijk a vraagt naar zijn wensen ten aanzien van schadevergoeding. Ook moet worden gevraagd of het slachtoffer op de hoogte is blijven van het verdere verloop van de zaak na de arrestatie. De politie moet die wensen opschrijven in het proces-verbaal. Zedra de officier van justitie in staat is op zijn beurt contact te nemen met het slachtoffer.

NIET DE MINSTE betekenis van de strafrechtspiegeling is dat zij tussen dader en slachtoffer naar staan. Zij haakt letterlijk strijdende burgers uit elkaar. Voorkomen van eigen richting is — ondanks een enkel prikkelend pleidooi voor meer recht in eigen hand van een eigenlijks denker — nog steeds een der hoofddoelstellingen van justitie optreden.

De politie van Nijmegen heeft een bijzondere opvatting over deze essentiële zaak. Zij is het minste jaar ingegaan met het spontaan verstrekken van de namen van (bevoegde) boodschappers aan hun slachtoffers. Dat gebeurt onder de hoede van het Openbaar Ministerie en het lijkt ook te passen in de „sterke oriëntatie op het slachtoffer“ die de minister Korthals (justitie) vorig jaar met reden in de toelichting op zijn begroting aanprijst.

Toch dreigt hier te gebeuren wattegens de bewindsman nu niet waarschuwt: „De gunstige neveneffecten mogen niet tot zelfstandige doeleinden „bevezen worden“.

Namen van daders zijn geen staatsgeheim, dat dient de politie van Nijmegen ook het parket te Arnhem te worden toegevoegd. Slachtoffers van delicten zullen zelfs aanspraak hebben op deze informatie wanneer zij zich zullen bedienen van hun wettelijk recht als „gevoegde partij“ en strafzaak een (overigens beperkt) schadevergoeding te eisen.

HET GAAT BOVENDIEN niet alleen om de mogelijkheid van een financiële tegemoetkoming. De vrouwenbeweging — door de minister aangegeven als een belangrijke motor achter de nieuwe aandacht voor slachtoffers — heeft ook het kort gedrag aangegeven voor juridische zelfverdedigingsmaatregelen zoals een „strafverbod“. Zonder dit direct te idealiseren dient te worden vastgesteld dat daarvoor namen van verdachten nodig zijn.

Wanneer de vrouwenbeweging, ook in kort peding, eist dat slachtoffers inspraak moeten hebben in de beslissing van het openbaar ministerie in een strafzaak wegens seksueel geweld, dan houdt het echter op, beslisse de rechter in Amsterdam in 1984. Ook minister Korthals Altis trok een duidelijke grens bij „onwettelijke onderschepping van het publiek belang bij het strafrechtspiegeling“.

ZO LUKT de politie van Nijmegen nu ook aan het verkeerde eind te zijn boponnen met automatische mededeling van namen die op het parket zijn gebuikt. Het goede begins is de opvang in de „eerste lijn“, zoals minister Korthals Altis ook terecht vooropstelde. „Maximale aanscherping“ zoals Gronhousen en Van Kalmthout het vorig jaar omschreven, moet het Triebchaps voor Strafrecht.

Aandacht voor het individuele geval is de sleutel, ook tot eventuele verdere informatieverstrekking. Deze individuele bovendien steeds worden afgewogen tegen onwettelijke schandspiegelingen. Ook in dit opzicht behoort de strafrechtspiegeling tussen dader en slachtoffer te blijven staan.

Vrouwenemancipatie en straf

NRC 3

„De vrouwenbeweging is tot op boden de discussie over de zin van het straffen uit de weg gegaan“. Zo noemde het tijdschrift voor vrouwen en rechtspraak al eerder in haar eerste jaargang. Deze is thans alweer een met een themanummer over vrouwen, strafrecht en seksueel geweld.

Nemes is was die aan haar naam verplicht. „In alle gevallen brengt ze geen moord, diegenen aan de mensheid“, schreef Donscha Wijking in het openingsartikel van dit tijdschrift over de wijkende en torrende podium waaraan het zijn naam ontleent. Nemes is geen Dik (gerechtigheid) of Theros (positief recht) al bestrijkt zij ook wel het werkshad van deze juridische vusters met informatieve rubrieken en stukken over onderwerpen zo verscheiden als voorrechten onafgevochten en gelijkbehandeling in het Europese recht. Het dominante attribuut van Nemes is de iconografie is echter niet het weggelaten maar de beelde.

Darmen is de ving naar de zin van de straf als instrument van vrouwenemancipatie nog niet beaamd, zo blijkt nog weer eens uit dit themanummer. Dit wordt geadviseerd met fragmenten uit het werk van de „juriste“ en „feministe“ Clara Meijer-Wichmans, waer hardste gekoetend wordt herhaald. Het was haar oriëntering dat het „strafbegrip met behoeft rechtsheden niet is“.

Zo begint dit themanummer met het „holismisme, is het bijzondere de internationale conferentie over het afschaffen van de gevangenis die deze zomer aan de Vrije Universiteit in Amsterdam werd gehouden. Het laarnt door verslag en concludent verstandig. „Nemes is het tijdschrift al bedongent in een manstschappelijke strip steeds endobolismisties afwijpen bij geen abstinensie“.

Psychiatrie

Een argument voor dit bu-

Door
mr. F. Kuitenbrouwer

Consistent NRC Handelsblad

„Nemes is was die aan haar naam verplicht. In alle gevallen brengt ze geen moord, diegenen aan de mensheid“, schreef Donscha Wijking in het openingsartikel van dit tijdschrift over de wijkende en torrende podium waaraan het zijn naam ontleent. Nemes is geen Dik (gerechtigheid) of Theros (positief recht) al bestrijkt zij ook wel het werkshad van deze juridische vusters met informatieve rubrieken en stukken over onderwerpen zo verscheiden als voorrechten onafgevochten en gelijkbehandeling in het Europese recht. Het dominante attribuut van Nemes is de iconografie is echter niet het weggelaten maar de beelde.

Darmen is de ving naar de zin van de straf als instrument van vrouwenemancipatie nog niet beaamd, zo blijkt nog weer eens uit dit themanummer. Dit wordt geadviseerd met fragmenten uit het werk van de „juriste“ en „feministe“ Clara Meijer-Wichmans, waer hardste gekoetend wordt herhaald. Het was haar oriëntering dat het „strafbegrip met behoeft rechtsheden niet is“.

Zo begint dit themanummer met het „holismisme, is het bijzondere de internationale conferentie over het afschaffen van de gevangenis die deze zomer aan de Vrije Universiteit in Amsterdam werd gehouden. Het laarnt door verslag en concludent verstandig. „Nemes is het tijdschrift al bedongent in een manstschappelijke strip steeds endobolismisties afwijpen bij geen abstinensie“.

• Elke emancipatorische beweging moet voorrangig zijn met het gebruik van, repressieve middelen, al was het alleen om dat deze in de naam van straf-

rechtelijke efficiency al gauw gebruikt worden een critici de mond te steunen.

• Het strafrecht is geen wettelijke in de hand van de vrouwenbeweging maar van „uit feminisme“ uitgang onbetrouwbare instituties, als staande en zijnde magistratuur.

Doelmatigheid

Het doelmatigheidsdenken in de strafrechtspiegeling is gewaand en bedrieglijk, vinden zowel mr. Prakken als prof. Jaacques Soetenhoort in een bijdrage over de toetsing van strafrechtshervorming en vrouwenbeweging. Beiden wijzen er op dat het strafrecht wel een sterke symbolische betekenis heeft. Het kan een manstschappelijke culturele houding overbrengen. „Een enkele poegde-kanen strafzaak“ heeft volgens mr. Prakken dan ook zeker tekenen om de zaak duidelijk te maken, bijvoorbeeld over de toetsing van het aantal van geweld tegen vrouwen. Let wel: een enkele strafzaak.

Vrouwen vinden zichzelf tekenen en niet datter een berep doen op patriarchale instellingen, zo luidt een andere gemeenschappelijke aanmerking van beide bijdragen. Maar dan gaan de wegen uiteen. Mr. Prakken geeft haar belang toe op „tegenwoordig“ van vrouwen (inclusief een verdelijding door de „politieke acties“). Prof. Soetenhoort is het meer in „politieke actie“ gericht op herziening van de strafrechtelijke hervorming in ruime zin met als doelwit bijvoorbeeld het „driekerkverhaal“ tussen Openbaar Ministerie, burgemeester en korpel van politie.

En dan is er natuurlijk het civiele model in plaats van het strafrechtelijke: het „strafverbod“. Niet voor niets is dat een thema dat de redactrice Hellen Verrijta Staat in de nu afgesloten eerste jaargang van Nemesia bij herhaling en uitvoering is belicht.

Gedachten zijn vrij 4

„Gedachten zijn vrij, plussen ook, de wegwerper wil alleen straffen wanneer het tot daten is gekomen“. Zo vatte een schiedkundig auteur bijna 10 jaar geleden het bodestapel van een strafrecht samen. Dit kent niet een algemene strafstaatsleer van „mens-pensioen“ of „mens onbetrouwbare“ of „mens onbetrouwbare“.

Het heeft geen belang dat deze strafrechtelijke grens in denken en doen vanuit het oogpunt van de burgerlijke rechtspraak en rechtspraak bewaakt dient te worden.

Het afgelopen jaar is deze grens toch overschreden. De Opnieuw werd gewijzigd om bepaalde voorbeelden te illustreren. „Gedachten zijn vrij“ in verband met de handel in hard drugs strafbaar te stellen. Nog in 1980 had de toenmalige minister van Justitie de wettelijke waarschuwing tegen de gevezen van een dergelijk optreden van de strafrecht van de rechtspraak over de individuele berep.

Thans gaf een pleidooi van minister Korthals Altis over de onwettigheid van deze noodprijst de doorling. Hetzelfde liet dat de wetgever van de Tweede Kamer niet in „te valkens sprak niet openlijk van de onwettigheid van de volvertegenwoordigers, konden zich troosten met de gedachte dat het om een ongevoelzaamding ging.

Een uitdaging! Het mecht wat. De ink van de wetgeving is, aanwijzingen door politieke stam te oingen om uitbreiding van de noodprijst, met andere vormen van criminaliteit.

Bij de presentatie van de jongste manifestaties hield het woord van Clara Meijer-Wichmans, een boortje een afleegingsmanoeuvre, wat het functioneren van de wettelijke staat bloot aan ernstige kritiek.

De Utrechtse hoofddirectie van J. Wards maakt het nog beter. Hij viast het overbrengen van een algemene, samenkomst-juging, terwijl hij wel werd tegesproken voor deugdelijk, een teken van een bijna komisch aansluitend gebruik. Maar dat viast van politieke betrouwbare. Dit is de wereld op zijn kop: uitvoeren van deugdelijkheid tot boden.

De Amsterdamse strafrechtelijke Harenzjes re, geen woord te veel teea bij waarschuwing dat van de wijziging van de Opnieuw een feneste tekenen van de wetgeving van de Tweede Kamer niet in „te valkens sprak niet openlijk van de onwettigheid van de volvertegenwoordigers, konden zich troosten met de gedachte dat het om een ongevoelzaamding ging.

F.K.

De macht van de wet

Politiek door Frans Kok

Sociologen hebben lange tijd naar skandinavisch getuigen de mogelijkheden om via wetgeving sociale veranderingen te bereiken en zelfs om sociale problemen die al heel lang plaats gehad hadden adequaat te verlossen in rechtspraak.

Deze negatieve benadering van het recht is de laatste tien, vijftien jaar geleidelijk weer verdwenen. Wetten kunnen wel degelijk een positieve invloed hebben op sociale situaties en op menselijk gedrag, zo werd vooral in Amerika betoogd. Wat in ieder geval schiedrijkt is, is al een klein beetje tussen maatschappelijk zwaarte normen en gedrag enerzijds en de bestaande rechtspraak anderzijds. Maatschappelijke verandering en aandacht voor het recht is dan het gevolg.

De laatste jaren zitting hebben laten zien wat er kan gebeuren als het recht de taal veranderende so-

ciale processen niet meer kan bijhouden. Maar het recht is maatschappelijk heel traag maar niet immobiel en overal tegen ten juristen en wetgevers van het wet en nu een jaar of vijf was in de meeste verandering geproblematiek het recht weer redelijk afgestemd op de maatschappelijke situatie.

De ene minister van justitie in Nederland was geneigd wat meer haast te maken dan de andere, maar vooral onder het ministerschap van De Ruiter werd de inhaalmanoeuvre met gepaste spoed ingevoerd. De richtlijn daarbij was duidelijk: de maatschappelijke normen werden losser en liberaler en de wet moest daaraan te worden aangepast. Soms kreeg De Ruiter uit behoudende hoek het verwijt te hand van stapel te lopen, maar over de noodzaak van modernisering van het recht bestond toch vrij grote eenparigheid.

NRC 18

Twee maanden geleden heelde dit ontspanningsproces zelfs tot een wat politieke uitlijning van het ministerie van justitie, toen op eens een wetsontwerp werd gepubliceerd waarbij seksueel overtuigd met kinderen onder de zestien jaar niet langer meer strafbaar was. Het voorstel was het product van de uitroep van de discussies die hiervoor waren geleefd hebben gevolgd en waarbij de verantwoordelijke schade van de betrokken kinderen als sterk overwogen werd voorgeseld.

Maar had het ministerie van justitie in al dit progressieve licht, om nu verzuimd te worden constateren dat de maatschappelijke normen alweer veranderd zijn en dat de wet de ontwikkelingen — maar dan in omgekeerde richting — opnieuw niet heeft

kunnen volgen. Door de stroom van kritiek op het voorstel en niet alleen uit de CDA-hoek, werd het schielijk ingetrokken.

Het recht kan in bepaalde gevallen als trendsetter optreden, maar als de maatschappelijke acceptatie geheel ontbreekt kunnen nieuwe rechtspraak en zo in de hand te leggen als wetten die sterk verzuimd zijn.

In de discussie over euthanasie is nu ook weer de vraag opduikt of de wet wel het geschikt middel is om een en ander te regelen. Langzaam, Enschedé en Van Ven besloepen van toen. Zo'n wet brengt era ook leeuw in de sociale en rechtspraakwijking en kan slechts abstracte minimums van boden waaraan de rechter, achteraf, gedrag moet toetsen. Het is het, vinden zij, om model te laten handelen volgens de maatregelen van hun beoep. Als zij daarbij te kort schieten is dat een zaak voor het Medisch Tucht-

Meer name Enschedé heeft een voorstel, betoogt al een enkel ander en toch met veel toel. Hij stelde, het zal ongeveer twintig jaar geleden zijn, dat een zin de volgende de groter medische normen een abortus uitwerf, in het geheel niet uit de strafwet valt. Zijn visie werd door de juridische wereld overgenomen

en daarmee verviel het tot dan belangrijke besluit van abortus en werd nauwelijks nog enige arts door een officier van justitie voor de rechter gebracht.

Ook toen ontstond een stemming onder politici, vooral in de PvdA, die het daarbij wilde houden en die eruit niet sprak bij wetten die de wetten maar uitelaten onder het Medisch Tuchtrecht wilde de valken. Een meerderheid vond toen rechter, en terecht, dat het om een fundamenteel ethisch-juridisch probleem ging en dat daarvan de wetgever niet mocht diende te stellen en niet te medisch handelen. De medische standpunt was een wetgever geen ethische normen en zo'n verordening te zijn over zaken als abortus en euthanasie als de rest van de bevolking.

De versmelting van een goede wetelijke regeling van euthanasie, hoe die er inhoudelijk ook mag zijn, met de wetgeving is geïllustreerd door de recente „ars de coact“ van de Nijmegense criminoloog Desauter, die zelfs het bij de wetgeving te maken met de ideologische meerder te ontwerpen in de filosofische voor legalisme van

„Was ik bang voor hen is dat met helpen men nu in de wet produceren te regelen. In feite doet dat op een manier wordt voort wat in feite helemaal geen vrijwillige euthanasie is maar wel zo geprogrammeerd.“, zegt zij. Zij is bang dat de normen nog verder zullen verscherpen en dat bepaalde onder preside zullen komen te staan om menselijk euthanasie klachten te reizen.

Maar dan is er op het ogenblik, onder bepaalde rechtsnormen, juist veel groter dan bij een wet die te nauwkeurig mogelijk is. De grens kan tekenen, want wat wel en niet is toegestaan. Nu is er een schonevondst, er vinden onder redelijke euthanasie gevallen per jaar plaats, maar euthanasie wordt niet van nauwelijks vervuld. De politieke partijen vinden de wetgeving te overmatig. Want ligt er meer voor de hand dan te trachten en zo groot mogelijk eenzijdigheid te bereiken en te kijken of er meerderheid in het parlement is vinden is voor een bepaalde regeling.

Een euthanasiewet zal geen vrijheid zijn voor de politieke partijen, zo is gevraagd is. Aan de ene kant zal het, of niet, of het initiatief van D66 is of een eigen ontwerp van de regering, de bestaande wetgeving te verscherpen, ontbreken, of anderszins wetgeving, normen zijn van nauwelijks in de hand te houden zijn.

CDA tegen VVD: Staak lonken

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG. — CDA-fractievoorzitter De Vries heeft de VVD ernstig gewaarschuwd „met onophoudelijk lonken“ naar de PvdA in immateriële zaken, zoals euthanasie, te slagen.

Op een partijbijeenkomst in Berkel-Enkhuizen dreigde hij gisterenavond dat het CDA anders gewetensloos zal zijn om straks bij eventuele besprekingen met de VVD over een „nieuw regeringsakkoord“ duidelijk te en harde afspraken te maken over immateriële kwesties. „Anders weten wij niet waar wij met de VVD aan toe zijn“, aldus De Vries.

Verzwakking

Hij zei dat de VVD de samenwerking met de CDA in de coalitie onder leiding van premier Lubbers weer over de heile linie serieus dient te nemen. „Een dubbelzijdige coalitiehouding werkt alleen maar schadelijk voor de VVD. Hoe je het ook wendt of heert, het betekent een verzwakking van de coalitie die de VVD zegt zo graag te willen voortzetten“, zo dreigde hij de VVD.

Volgens De Vries lijkt het er in toenemende mate op dat de VVD er „twee kwaliteiten tegelijk op na wil houden“. Een formele coalitie met het CDA om de sociaal-economische en financiële problemen op te lossen en één informele coalitie met PvdA en D66 om buiten het CDA om allerlei immateriële kwesties op te lossen.

Gemaand

Euthanasie is er volgens De Vries „al eens en in de rij“. In ongebruikelijk harde bewoordingen maande hij in navolging van premier Lubbers, de VVD het initiatief-wetsvoorstel van D66 niet te steunen.

Van een regeringspartij die zich graag uitroept tot de grote steunpil van het kabinet, verwachtte De Vries op zijn minst dat zij de kabinetsovereenkomsten over euthanasie (voorlopig niet regulerend) en lange weg van een „proeve“ serieus neemt.

Nu de VVD-bestedingen deze voorstellen delen, moet volgens De Vries „heel merkwaardig zijn“ als de VVD toch de oppositie blijft. Hij zei dat in dit kader nog vriendelijker uit te drukken.

Afwijken

De Vries zei dat zijn fractie het eens is met het kabinet dat de noden van een nieuwe euthanasiewet op dit moment de voordelen overtreft. Hij constateerde echter dat de „proeve“ van het kabinet, die aangeeft lange welke lijnen het over een eventuele regeling van euthanasie denkt, afwijken van het CDA-verkiezingsprogramma.

De CDA-fractie zal de voorstellen van het kabinet daarvoor toetsen. „O de fractie belangrijke afwijkingen van het verkiezingsprogramma constateert, zal zij proberen het kabinet te wijzen op de afwijkingen in CDA-richting bij te stellen.

De Vries zei het overigens te kunnen bijlijnen dat Lubbers afgelopen zaterdag als leider van een coalitie-kabinet het CDA-ontrouwen begrip voert voor het compromis dat stand in gekomen.

Betrouwen

VVD-fractievoorzitter Nijpels zei gisteren het te betrouwen dat het CDA de euthanasie tot een politiek onderwerp van de verkiezingscampagne maakt. Volgens Nijpels is het een zaak van de eigen verantwoordelijkheid van de regeringsfractie. Het kabinet heeft de fracties niet bij voorbaat in het voorvoetje gewaagd om in te gaan.

Nijpels verwachtte dat de Tweede Kamer op 17 februari, als de kwestie van de euthanasie voor het eerst aan de orde komt, een grote meerderheid (PvdA, VVD en D66) zal aandringen op een regeling voor de euthanasie. Er is geen sprake van dat nieuwe wetgeving achterwege kan blijven, zo meent Nijpels.

Impulsief NRC 3-2

Een deel van de liberale congresgenoten, met name uit de Dertende Kamerfractie, kon zich niet verlossen van de overtuiging van een partij-partijder van Wiggel, die de VVD vrijheid in de discussie had gegeven, de hooftoedeling is het punt om een wetelijke regeling van euthanasie, omdat de partij anderszins maar het CDA tegen de haren in stuit.

De betrouwbare vraagstuk kritiek van de commissaris van de Koning in Friesland, die een betrouwen niet moet gaan spelen in de verkiezingscampagne van de VVD, zijn oproepers Nijpels. Volgens Wiggel heeft Nijpels zich niet te „impulsief“ op de euthanasie gestaan. Ook voor de aanpak die de huidige VV-fractie schenkt aan de eigen initiatieven Gelijke behouding, waar het CDA niet voor voert, kan Wiggel weinig waardering hebben. Euthanasie en de wet Gelijke behandeling zijn, aldus de waarnemers, de partij, niet te ingewikkeld de themas voor de VVD.

Par 2 'Groene jongens' zijn hetero

HOE DOEN ZE HET NU ?

Wanneer zijn jongens groen? Volgens H. van Rutgers, schrijver van *Het boekje voor groene jongens*, is een jongen groen als gras als hij "nog steeds denkt dat ballen door de poleaars getracht worden".

25. W. Rutgers weet zelf inmiddels beter en daarom heeft hij dit boekje bij elkaar geschreven en gebonden. "Wat elke jongen van sex moet weten" - en wat elke meisje van jongens moet weten.

Het boek bestaat uit een inleiding van 12 bladzijden en daarna een alfabetische lijst van woorden waarvan groene jongens graag willen weten wat ze betekenen.

Hij begint met aandacht en elandig met zwellicheuten. Aanvankelijk is een vrouw niet gewild dwingen om te neuken, of om haar andere dingen op tegeleid te laten doen die ze liever niet wil.

Dit ook groene en anders gekleurde jongens aangevuld kunnen worden, daarvan heeft jongens waarschijnlijk nog nooit gehoord. "Zwellicheuten zitten in je penis. Als deze zwellicheuten zich niet bloot vallen, is er een rijtje".

Goede informatie, maar ik kan me geen menselijke voorstellen dat het woord zwellicheuten nou zo nodig op moet worden.

Stel je bent op zoek naar wat het allemaal te betekenen heeft. Wat zou in jargonisme om heb je zijn? Hephel, het staat er uitgelegd: een baby is een klein meisje dat recht heeft op twee ouders, die hem ook werkelijk graag willen hebben. Zo leer je nog eens les. Wat een gedurde en moderne opvatting. Blijft van moeder vader man doen ziet men in het boek.

Je zoekt het woord vader op. Hephel, vader staat erin. "Vader is voor bijna alle jongens de man die alles kan, de man die van je moeder houdt, de man die in jou een niets verkeerde kan doen, de man waarop jij later wilt gaan lijken. Als je vader vader wordt, ga je een beetje iets andere ogen krijgen".

Goh, wat is dat mooi uitgelegd. De schrijver is zelf een vader, een harmonieuze vader, met een gezin-vader als jij later wordt.

Je zoekt het woord moeder op de H. Rutgers, moeder staat er niet op. Wel vader, geen moeder: de schrijver heeft vast nooit een moeder gehad en daarom heeft hij haar niet opgenomen. Maar jij zit nu mooi met een gat in je seksuele informatie.

Je kijkt wat, en komt het woord vader tegen. Een huis met vrouwen waar je niet mag neuken als je ervoor betaalt. Dat er ook kinderen zijn waar mannen zich laten betrekken, dat weet jij inmiddels, maar je voorlichter niet, dan hoe te in zijn voorlichter stillet een vrouw. Hij heeft je bijvoorbeeld niet met een colt uit je, maar zegt over een basinet bij. Monique ben je volgens Rutgers "als je een vrouw hebt".

Dat je ook monogame bent als je met een man vrijt en het daarbij houdt, is een mogelijkheid waar Rutgers niet op komt.

De schrijver vindt het moeilijk om in zijn voorlichting te omschrijven wat verleid is. Hij zegt dan maar: "Als jij op een meisje verliefd wordt, weet je precies hoe het voelt".

Er zijn dus twee dingen wat jongens verleid op jongens maar dat weet de voorlichter natuurlijk niet, is dat maar: "Verleiden doe je een meisje als je haar liet vinden en je dat duidelijk laat merken". Een jongen die een jongen versiert, hoe

zoal. Op de naam van Rutgers is een pot 'een scheldwoord voor een lesbienne' en poet, rukker, niet, homo zijn scheldwoorden voor homofobie. Rutgers weet niet dat steeds meer potten en potten die scheldwoorden ontcrachten en er een heel van maken in de strijd voor hun eigen gevoelens op te kennen.

Dat is een harde strijd in een samenleving die je nog altijd in het uitgang dat jongens op meisjes horen te vallen en meisjes op jongens.

Dat uitgangspunt heerst zichtbaar en onaflosbaar in de meeste gezinnen, scholen en clubs. Dit boekje doet daarom meer, ook al komt Rutgers op het eind van zijn inleiding niet het probleem aanstippen dat je denkt dat je mis-schillen homofobie kent. Hij komt met een van de opmerking dat je mis-schillen nog niet aan meisjes toe bent. De oplos-schijf ligt dan volgens hem voor de hand: wat je je leuk vindt, ga verballen. Maar stel dat je echt van de verkeerde kant bent. Rutgers: "Als je denkt dat je homo bent, praat je met andere jongens die niet zo voelen als jij. Bedenk wel dat je er in jou een 'ruim' denkende invatcheijepijp nogal wat 'nat van kant' hebben. Veel vrouwen zijn op dit punt nogal klein-geestig.

Zonder dat hij het in de eigen heft, sprekt Rutgers zijn eigen woord uit, hij is klein-geestig. Dat is hij omdat in dit boekje van hem soms oprecht en soms tussen de regels door te lezen staat dat alle groene jongens in principe hetero

hebben en zijn. JES VAN HART H.W. Rutgers, *Het boekje voor groene jongens*, Uitgeverij De Kern, Baarn, 1990.

DE KINDEREN KUNNEN IN VEEL GEVALLEN GRATIS OF TEGEN GEREDUCEERD TARIEF MEEGEGEVEN.

Par 1 'Engegen, hoe ervoor jij nou de zelfbevrediging?'

Ik stel voor dat de hier aanwezige jongeren volgend jaar een bijeenkomst organiseren om te praten over de seksuele problemen van ouders. Met dit gangplan bedoel ik: voorstel word gistermiddag het symposium over tiener- en sex-afspraken. De organisator, van de kliniek voor geboorteregeling in Leiden, moet er lachen om zijn opmerking. De taal met zeventienjarige leraren en lezende apparatuur is er voor.

En de negen jongeren op het podium lachen alleen verbaasd aan. Moeten zij soms geïnteresseerd zijn in de sex van ouders? Nee, maar waarom weten al deze honderden volwassenen dat dan wel in hun sex?

"Ik denk", zei een jongen, "omdat ze ons voorleiden, moeten geven. Ze willen horen hoe wij daar over denken, want ze kunnen zich niet meer herinneren hoe het was om jong te zijn".

Het symposium was 'morgens onder de jongeren begonnen. Toen werd trots verteld dat jongens de minste zwaarte tiener heeft van de hele wereld: maar zeven van de duizend meisjes tussen de 15 en 19 jaar. In Amerika zijn zij er meer dan twee.

Hoe dat komt, wat een spreker zei: het was deels: veel volkomen niet zijn er daar tegen dat jongens af gaan vrijen als ze veertien zijn. En omdat jongens zich horen af te zetten tegen ouders gaan ze het juist wel doen. Mensen zonder voorbehoedsmiddelen, omdat diezelfde 'prezter' ouders daar natuurlijk geen ruimte voor maken.

"Als wij niet oppassen", waarschuwt socioloog Evert Keldner, "gaan we in Nederland de dertiende kant op. Hier wordt sex ook steeds vaker een en vies gevonden".

Men meent uit de taal pakt de microfoon: "En op dit symposium

wordt ons alleen maar verteld dat sex gevaarlijk is", zegt hij kwaad. "Sex is niet alleen maar neuken en bang zijn om kinderen te krijgen. Sex is wel wat meer. En daar had het hier vandaag over moeten gaan".

De taal klinkt als de voorlichter zegt dat het nu pauze is. "Middag is er een oude aflevering", zien van het IKON-programma. Neutens over een voorlichter. Presentator Coes Grunberger vertelt dat er veel is gebeid na de uitending. Door komische ziele 'negenen voor'. "Wat heb ik weer niets gevraagd?"

"Omdat", zegt Coes, "jongeren van vijftien en zestien jaar nog niet weten wat ze zijn".

De 'knitters' die al eerder op tv waren en die precies weten wat ze zijn, zitten nu op het podium. De taal klinkt als de voorlichter zegt: "Zou er in elke school een consumentenmarkt moeten komen?"

"Nee", zegt Lebede, "want dan is het niet zo spannend meer". "Nee", zegt Claudia, "want dan gaan de jongens nog meer store verhalen vertellen".

De taal is teleurgesteld. Nog een vraag: hoe ervaren jullie zelfbevrediging?

Lebede: "Waarom wilt u dat weten? Hebt u het zelf soms nog nooit gedaan?" De taal klinkt. Claudia: "Wij twee meent wel aan woorden: "Ik ben katholiek opgevoed en daarom wist ik dat ik niet mocht masturberen. Ik voelde me

schuldig als ik het deed. Het bleef als wanneer ik een euforische prikkel. Toen heb ik met mijn afgesproken als ik een maand niet masturbeerde, mocht ik van mijn zakgeld een resp chocoade kopen. Dat is me gelukt".

Kenneth: "Ik heb met een omant al twee maanden niet gedaan. Het is een beetje als de zelf-jeit? Ben. "Ik mag alleen, zolang ik maar geen klein-zakken rijtjes trek".

Door de mond van de zelf-jeit voorlichter, door iemand die ze beaant of juist niet? Ben: "Levers door iemand die ik ken, maar niet door mijn ouders".

Men meent uit de taal vrij: ik wezen maar eens moeten opheffen en over seksuele contact te praten. Er zijn daar zo weinig liemers zwaarte, dat zal dus wel in orde zijn. Hij is veel knetternuar naar het rondom zijn en omgeven ouders die het leuk vinden dat hun kinderen vrijen? Hebt er een van de jongens die de zelf-jeit voorlichter is van ze geheld dat ze een cardie minnaar of minnares en het worden zijn? Zij lijken te dat complice hebben of niet een goed rapport thuishouden?

Ja, knikken alle jongeren-ouders. Dat had de meent wel gedacht. En het wordt dus de allerbeste tijd. Vindt hij dat eens vreemde. Daarom had de zelf-jeit voorlichter komst vandaag daar over moeten gaan. De taal zwijgt.

MARJA BARTEN

'Voorlichting voor tieners essentieel in dit nieuwe anti-seksueel klimaat'

Door onze redacteur
GERDA TELGENHOF

NRC
10

ZEST, 10 jan. — Net als een voortdurend veranderend klimaat. Soms komt voornamelijk op een negatieve manier in de publiek met de indruk op onderwerpen als incest, kinderporno, uitbuiting van de vrouw, verkrachting en prostitutieteksten. Zo komt op jongeren weer een beeld over dit seks voo, van en gevaarlijk is.

Dat zegt de socioloog dr. Evert Ketting, medewerker van het Nederlands centrum voor geestelijke volksgezondheid in Utrecht. Ketting is een van de organisatoren van een landelijk symposium over tienerproblemen dat vandaag onder de titel 'Uitdagingen, maar er niet invliegen' in Leiden wordt gehouden. Aanleiding is het effect van het gebruik van de pil op de voortplanting van het Aids-misch ziektevirus.

Ketting vindt de bevestigende ontwikkeling van de verhouding tot de mogelijkheden voor een verantwoorde voorlichting en hulpverlening kunnen worden overzien. Het is maar een kleine stap van 'seks is vies en gevaarlijk' naar 'seks is immoreel'. Als dat hier gebeurt, zijn we waar de Amerikanen zijn, van de problemen met tieners op gepaste wijze kunnen worden aangepakt. Daar halen vier op de twintig tienermeisjes de twintig niet zonder zwanger te zijn geworden. In Nederland is dat zes op de honderd. In beide landen eindigt veertig procent daarvan in abortus.

Schoolvoorbeeld

Ondanks deze waarschuwingen gelooft zijn Ketting dat Nederland een schoolvoorbeeld kan worden gevonden van hoe het wel zou moeten. Nederland heeft nog steeds het laagste aantal zwangerschappen en abortussen onder tieners ter wereld. In de Verenigde Staten liggen de cijfers zeven keer zo hoog. Tussen 1972 en 1984 daalde het aantal zwangerschappen per duizend meisjes van 15 tot en met 19 jaar van 27 naar 12. In dezelfde periode daalde het aantal abortussen in die groep van 6,9 tot 4,7 en het aantal geboorten van 20,1 naar 7,4.

Die positieve situatie ten valgen de socioloog is Nederland ontstaan door een gerichte voorlichting en een grote openheid, enerzijds in de relatie tussen ouders en kind, anderzijds in het onderwijs en de media. 'De tweede oorzaak is de positieve benadering. Het ging tijdens de seksuele revolutie in de jaren zestig en zeventig om de persoonlijke groei,

Dr. Evert Ketting (Foto NRC Hildebrandt / Leo van Velzen)

de verlokking van relatie, de mogelijkheden tot bescherming. Die positieve houding schep een klimaat waarin een adequate voortplanting kan plaatsvinden. Dat staat in vrij scherpe tegenstelling tot wat we nu meemaken.

Bij velen heeft de indruk ontstaan dat het gedrag van jongeren ten aanzien van school, en voortplanting, geen onderwerp van discussie meer heeft te zijn. Na de jaren zestig leek alles uit zichzelf geregeld en langzaam handteelde de belangstelling voor het onderwerp.

Experimenten

Jongeren van nu echter, die tijdens de seksuele revolutie nog in de weg lagen, zitten ook met problemen, zij het waarschijnlijk wat anders dan hun ouders, en ze lopen dezelfde risico's als ze met seks gaan experimenteren. De aandacht voor voorlichting en preventie moet daarom niet verslapen, vindt Ketting. 'Je zegt ook niet: Nederland is nu gezelliker, steed, laten we het onderwerp maar ophelven. Je moet zorgen dat je aansluiten op het zorg- en voorlichtingssysteem buiten de deur houdt. Er is een hele discussie geweest een de pil uit het prikkelfonds te halen, en de Rutgersstichting, die zich vooral op jongeren richt, heeft moeite gehad om uit de bezaaiingsgolf te komen.'

Ketting vindt het jammer dat ook het onderzoek in Nederland op een laag pitje staat. In 1953 heeft het Niso nog een proef onderzoek gedaan over jeugd en seks, maar daarna zijn er alleen wat samenvattingen op tafel gekomen. 'Een thema als dit zou

je toch om de vijf jaar op grote schaal moeten bekijken', vindt Ketting. 'In de westerse samenleving kunnen dingen snel veranderen. We hebben wel harde cijfers over het aantal abortussen, geboorten en het anti-conceptiegebruik onder jongeren, en ook over de mate waarin ze contacten hebben, maar wat daarachter schuilgaat weten we niet. Het gaat om de mate of minder wettelijke partners hebben, of ze seks als positief ervaren of niet.'

Kindertelefoon

Wel doen er volgens hem allerlei suggesties de ronde. Ze zouden ouders staan te trappelen om hun dochter anti-conceptie op te dragen op een moment dat ze er nog niet aan toe is. Ook zou de mathematische toegang tot voorbeeldensiddelen voor meisjes belangrijke nadelen hebben gehad. Ketting: 'Vroeger hadden ze meer mogelijkheden om mee te zeggen. Met de anti-conceptie zijn die mogelijkheden weggevallen. Er is een sociale druk ontstaan. Meisjes zouden het zich niet meer kunnen permitteren, anders te doen dan hun leeftijdsgenoten en niet uit de groep te vallen. Maar in hoeverre dat het geval is, weten we niet.'

Ketting illustreert dat met een verhaal van een vriendin van de kindertelefoon. In een meisje aan de lijn kreeg met het probleem: 'Ik heb al mijn seksueel al op mijn vriend uitgeprobeerd. Ik wil nog steeds niet', maar ik weet niet meer wat voor uitval ik er nog kan verwachten.'

Twee derde van de Nederlandse meisjes tussen de 15 en 19 die seksuele contacten hebben ge-

bruiken de pil. Degenen die op die leeftijd zwanger worden, worden dat meestal tijdens de zwangerschap. Tot 1973 was er een constante daling van het aantal tienerzwangerschappen. 'Aan het eind van de jaren zeventig kwam er veel kritiek op de pil. Er volgde een dramatische daling van het pilgebruik. Als gevolg daarvan schoten de abortuscijfers eind 1979 met dertig procent omhoog en steeg zeven maanden later het geboortecijfer. Vanaf 1981 is er weer een daling. Het pilgebruik is, ook door de komst van de lichtere pillen, weer gestegen', aldus Ketting.

Overselekt

Het grote aantal tienerzwangerschappen in de Verenigde Staten zou vooral het gevolg zijn van culturele invloeden. Ketting: 'Daar is in de jaren zestig een ontwikkeling geweest als hier. Toen werden doorbraken en dat had er toe geleid van het aantal ongewenste zwangerschappen tot grotere. In Nederland stamen de voluimen die verandering al veel serieus. Zowel moreel als vanuit de hulpverlening paste zich wel bij de veranderingen aan. Dat had tot gevolg dat het aantal abortussen en ongewenste zwangerschappen vanaf 1970 een dalende lijn vertoonde, die zich nog steeds voltrekt is.'

In Amerika daarentegen is volgens de socioloog de moraal nooit veranderd. Ouders verworpen iedere gedachte aan seksuele omgang in de tienerleeftijd. 'Pas in de laatste jaren komt daar een bewustwording van de volwassen wereld op gang, maar zij zitten nog in de discussie die vijfentwintig jaar geleden al hebben gevoerd. Ze denken nog dat hulpverlening en voorlichting een stimulus zijn voor jongeren om aan seks te gaan doen.'

Een half jaar geleden nog werden de drie belangrijke instellingen in de Verenigde Staten een uitnodiging aan een psycholoogvereniging, waarin werd gewezen op het belang van anti-conceptie en het voorkomen van ongewenste zwangerschappen. Een voorbeeld van de dubbele moraal die in het land heerst, vindt Ketting. Maar 'film, reclame en televisie lopen er over van de suggestie van seks'.

'De dramatiek is juist dat alles daar omkerkt is. In serie als Dallas, en zelfs in de reclame wordt de bevolking tot seks aangezet, wordt een zonnige wereld 'Mass' als het contrast wordt, mag het inzien niet. Die moraal van aan de ene kant opwinden en aan de andere kant verbieden, dat beïnvloedt ze nu de prijs voor'.

Wij willen weten, heette enkele decennia geleden een rubriek in Verstandig Ouderschap, voorlichtingsblad van de NVSH.

Nu lijkt het er wel eens op dat iedereen al alles weet op seksueel gebied. Heeft de NVSH — aan de rand van het harkroot — zich zelf overbodig gemaakt? 'De mensen denken dat ze geen voorlichting meer nodig hebben. Maar uit de vragen aan onze telefonische hulpdienst blijkt dat het tegendeel het geval is.'

Yvonne Kroonenberg

IN HET rolspeel kassioer van de NVSH, afdeling Amsterdam, rinkelt de telefoon. Een Haagse mevrouw aan de lijn die wil worden van de vereniging. 'Dat is op dit moment niet wettelijk mogelijk,' antwoordt Peter V., vrijwilliger. 'Er is geen enkele zekerheid dat de afdeling Den Haag blijft bestaan en nu concrete verzoeken dat in het grote gat van het reikt. U kunt beter nog even wachten.'

Het valt niet goed met de NVSH. Er zijn scholen en de mensen hebben geen belangstelling meer voor de ideeën van de vereniging. De NVSH heeft vanaf de opstanding in 1981 geijverd voor vrijheid op het gebied van seksualiteit. Hoofddoel van de vereniging is de vrijheid op seksuele gemeenschap te hebben uit eufemisme, en niet omwille van de voorplanting. Vervolgens streeft de NVSH voor goede voorbeelden en de voorlichting over het juiste gebruik ervan. 'Welke manier van vereniging zie ik van haar eigen consultatiebureaus en legde zich steeds meer toe op de

WIJ WILLEN STEEDS WETEN

NRC II

bevestiging en erkenning van minderheidsgroepen in scholen zijn de pedofielen, de transsexuelen, de lesbische, van groepjes partners en transv. Wanneer de mensen hun eigen bijzondere lustbeleving en die van anderen leren waarderen, ontstaat er een klimaat van vrijheid waarin ook de mensen die nu in een isolement verkeren zich zullen ontplooiën, was de gedachte die er aan ten grondslag lag.

Er is zelfs sprake van een masturbatie-telefoon dienst geweest. Men is er van teruggekomen. 'Daarfelde mensen die acht jaar geleden belden, bellen nu nog,' zegt Peter V. 'Van enige ontwikkeling was geen sprake. We hadden gehoopt dat deze mensen door onze telefoon dienst er toe zouden komen ook eens op een andere manier contact te zoeken. Dat is niet gelukt.'

'Er is er wel gelukt! Seksualiteit is een aanwezig begrip in de matchingsgroep, voorbeeldenmiddelen zijn overal verkrijgbaar en mensen die hun gevoel willen versterken met lecture, film, vibrators en lingerie kunnen daarvoor in allerlei winkels terecht. Pedofielen, transvestieten, exhibitionisten, en afgelegen worden mischien niet door de samenzijn omhelst, maar er is van hun bestaan vernomen.'

Kunnen we nu zonder de NVSH? Hoe zit het met de voorlichting in Nederland? De NVSH geeft nog steeds voorlichting. In verschillende steden zijn werkgroepen Voorlichting en Verrijking die, ondanks de teruggevoerde belangstelling voor de vereniging, goed functioneren. Als een school of een bedrijf een voorlichtingsprogramma wil geven, is de werkgroep beschikbaar. 'Soms wordt er wel drie keer in de week een beroep op de werkgroep gedaan, soms ge-

beurt het maar een keer in de tientallen dagen. Keuzelijk is er nog steeds behoefte aan voorlichting. Dat blijkt ook uit de vragen die de mensen aan telefonische hulpdiensten stellen. Weten we het dan nu niet?

'Er is nu veel veranderd vergeleken met vroeger,' zegt Peter V. 'De mensen praten gemakkelijker over seks. Ouders geven hun kinderen wel voorlichtingsboeken en ze vertellen dat de kinderen vanden komen, maar hoe ze in bed met elkaar moet omgaan, daar moet je nog steeds zelf achter zien te komen. Meestal ontstaan de vragen pas later in een verhouding. De eerste tijd accepteer je alles van elkaar en stel je geen eisen. Later veranderd dat en dan komen de problemen.'

PIETER Stegeman en Noor Kanijs zijn beiden psycholoog. Ze hebben een voorlichtingsdienst opgeheven dat een nieuwe bewerking is verschenen bij uitgeverij Dialect. Het boek *Leslie Lieve, Leslie Seks* en het is gebaseerd op de talloze voorlichtingsbijeenkomsten die het echtpaar heeft geleid.

'De mensen weten wel meer dan vroeger, maar in de allermeest gevallen heeft vernieuwd,' zegt Pieter Stegeman. 'Ze weten heel weinig over heel veel. Ze weten wat transvestie is, wat een exhibitionist doet, maar niet hoe een penisrium, precies werkt, hoe het zit met de vruchtbaarheid. Wat ze weten is vaak niet toereikend. We hebben wel eens de opdracht gegeven om tekening te maken van de pedocentriken. Een penis lukt nog wel, zowel bij jongens als bij meisjes, maar vraag je ze om te tekenen, met de clitoris, het vaginagat en het perigeum, dan komen ze er niet uit.'

'Jonge mensen kennen een hele-

boei woorden, maar niet de gevoelswaarde ervan,' zegt Noor Kanijs. 'Ze weten wat bellen is, maar Pijpen is niet. Ze weten dat vocht, niet dat het lekker is. Ze weten ook niet hoe iemand die iets met je wil maar je lijkt. Daar krijgen ze geen informatie over, niet op seksueel en niet van hun ouders. Toch zijn ze op zoek naar voorlichting, maar hoe het vaak is met iemand naar bed gaat, dat vertellen die ouders niet en ook niet dat ze het zelf ook doen. Daarvoor hebben ze een enorme gêne. En ze zijn bang voor het moment dat de kinderen er aan beginnen.'

'Je kunt ze niet tegenhouden,' zegt de moeder van een vijftienjarige dochter. 'Ik heb tegen Marsha gezegd dat ze nu niet naar me toe moest komen als ze te pu nodig heeft, maar ze heeft nu nog geen vaste verkijsing.' Toch kan je ze vastleiden: 'Je ook zwaarder worden. Met Marsha daar niet tegen beschermde worden.' 'Ja hoor een,' zegt haar moeder, 'dat vind ik de kat op het spel binden. Dat is nu ook weer niet nodig.'

'Het is niet goed om te vroeg met elkaar naar bed te gaan,' vindt een andere moeder. 'Er is zoveel mis, er zijn dusland en elen dingen die je niet elkaar kunt ontdekken, zo hoeven toch niet meteen al het huwelijk na te zetten. Voer een meisje is het trouwen toch beter als er eerst wat gelopen is en dan wordt. De kans dat ze er dan wat aan leeft, is groter dan wanneer ze met een jongen zit, nu.'

De beste manier voor een meisje om iets te ontdekken was ze wat aan heeft, is door behoorlijke voorlichting over penis, over de mogelijkheden van haar lichaam, over clitoris, G-spot, het orgasme, al dan niet meervoudig.

Seksuele voorlichting na de dood van de NVSH

maar wat dat betreft zijn ouders niet erg schattig. Ze laten zelf maar zelden meer van hun eigen intimiteit blijken dan een vlechtige kus en vertellen hun kinderen meestal niet. 'Welke lekker is, 'Ik ga haar wel vertellen, maken dan ze er,' zegt de moeder van Marsha.

IJ Willen Weten' heette de rubriek in het tijdschrift Verstandig Ouderschap, Inter-Scat, waarin de vragen van lezers werden beantwoord. En er waren veel vragen. 'Als je nu met een kraam van de NVSH samen staat en Sextant uit wilt doen, moet je moeten doen om er 500 kwijt te raken,' zegt Peter V. 'De mensen denken dat ze alles al weten, dat ze geen voorlichting meer nodig hebben. Maar uit de vragen die de telefonische hulpdiensten stellen blijkt, dat het tegendeel het geval is.'

'Hoe moet het precies met de anticonceptie, hoe zit het met diaagdevilles er uit, denk ik niet uit als ik vaak masturbeer?' komt Noor Kanijs op. 'Dat zijn vragen die gesteld worden. Maar als je een voorlichtingsprogramma

geeft en je vraagt om de mensen waar ze het over willen hebben, komen ze met bijzondere seksuele uitingen. Dan wil je ze praten over SM, over transsexuelen, over pedofiele of anderszins wat er van hun bed staat.'

Een school van de GG en GD in Amsterdam geeft voorlichting aan leerlingen van de scholen die zij bezoekt. 'Het heeft geen zin om een hele groep tegelijk voorlichting te geven,' zegt ze. 'Dan gaan ze alleen pieken en kelen. Voor geen prijs zullen ze te laat merken dat ze daar aan hebben. Daarom vraag ik achterein hoe het eruit staat, als ik ze onderzoe. Op die manier bereik je ze wel.'

'De problemen die mensen hebben met seksualiteit hebben niet alleen te maken met technische zaken,' zegt Pieter Stegeman. 'Een ongewenste zwangerschap heeft meestal niet aan een gescheurd kaptje, maar aan moeilijkheden in de relatie. Er worden risico's genomen. Dingen zoals een meisje dat draait: als ik zwanger word, ga ik me misschien wel trouwen of samenwonen.'

'Als dat niet het geval blijkt te zijn, meldt ze zich bij de abortus-

tuskiniek. Voorlichting is niet alleen uitleggen hoe je met de pil omgaat, maar ook hoe je met een relatie omgaat.'

Overigens valt het nogal mee met het aantal ongewenste zwangerschappen in Nederland. Uit een vergelijkend onderzoek van het Abn Guttmacher Institute in Washington, dat in zes landen werd uitgevoerd, bleek, dat in Nederland een aanmerkelijk lager aantal zwangerschappen bij lateers voorkomt en dat er veel minder abortussen uitgevoerd worden dan in andere Westerse landen. Met name Amerika, waar de moraal streng is, staat wat dat betreft een slecht figuur. Kentelijk leidt goede voorlichting, beschikbaarheid van deugdelijke voorbeeldenmiddelen en een liberaal klimaat wat betreft abortus, tot verantwoordelijk seksueel gedrag.

R wordt voorlichting in Nederland. Scholen, consultatiebureaus, universiteiten en verenigingen bieden voorlichtingsprogramma's aan ten behoeve van jongeren, volwassenen en specifieke beroepsgroepen, zoals verpleegkundigen, artsen op poli-

tischolen en pedagogische academies. Alleen een overkoepelende instantie ontbreekt. Er is geen samenhang tussen verschillende instanties en van de kant van de overheid is er ook geen duidelijk beleid wat betreft de mogelijkheden van haar lichaam. Dat is in zoverre een voordeel, dat er ook geen bemoeienis van bovenaf is. Aan de andere kant kan het gebreken in de gebieden waar de godsdienst een stempel drukt op de leersende moraal, de voorlichting minder toereikend is dan in de randstad. Het afgewen zijn de omstandigheden in Nederland gunstig. Toch gaan heel wat jongeren de eerste keer onvoorbered met elkaar naar bed. Waarom?

'Ik wil liever nu met de pil beginnen voor het nodig is,' zegt een 15-jarige meisje. 'Als je met kaptjes op zoek bent, denk je misschien dat je er al op bent en dat dat ze 'ja' zou zeggen,' zegt een 17-jarige jongen. 'Dat vindt ze niet leuk. Ik heb wel eens een poos een kaptje bij me gehad. Maar dan geleurt er iemand anders en op een dag, in een meubel bij, bleek dat er een ballonnetje van en wég is je kaptje.'

Lubbers prijst plan VVD voor wet 4 gelijke behandeling

Van onze verslaggever
DEN HAAG — Premier Lubbers vindt het concept-initiatief van de VVD-fractie voor een Wet Gelijke Behandeling, "serius en gestuurd". Bij constatering wijziging op zijn weikelijke presentatie, dat de VVD-voorzitter niet haast staat op de gedachten die tot dit dossier in het kabinet zijn ontvoren.

Volgens Lubbers is het initiatief van de VVD-fractie wat meer toegespitst op het onderscheid in loonverrekening met worden gegeven aan homoseksuele gedragingen in het werk en in het privéleven. „Het kan een aanpakwijze zijn worden“.

Tegelijkertijd signaleert de premier ook in de VVD-voorstellen het probleem hoe dat in wetelijke bepalingen moet worden afgehandeld. Lubbers is er geen richt op te hebben of de VVD-voorzitter in het kabinet de voorstellen van de VVD-fractie in de ministerraad zullen inhouden.

PvdA wil verder praten met VVD

Proefwet tegen discriminatie wegens sekse

Den Haag — De PvdA-fractie in de Tweede Kamer hoopt binnen een maand of twee een 'proefwet' van een wet tegen discriminatie wegens sekse gereed te hebben.

Die moet deel uitmaken van verdere oordeelshandelingen met de VVD over het wetsontwerp van de liberalen voor een wet gelijke behandeling.

De PvdA heeft de VVD laten weten over dit ontwerp verder te willen praten. De VVD-fractie komt niet met een initiatief-voorstel, omdat het kabinet ervan heeft afgezien een wetsontwerp over de materie in te dienen.

Er is volgens de PvdA voldoende afstemming met de intentie van het VVD-voorstel om de onderhandelingsvoort te zetten. In die verdere discussie willen de social-democraten een aantal „fundamentele“ bezwaren tegen de VVD-plannen aan de orde stellen.

Strafrecht

PvdA-woordvoester Van Nieuwenhoven noemt onder meer als bezwaar van kritiek, dat volgens het VVD-concept mensen die zich gedurende een proces een civielrechtelijke procedure verspreiden. De PvdA vindt, dat de mogelijkheid moet worden onderzocht of dergelijke zaken voor de strafrechter kunnen worden gebracht.

Verder vraagt de PvdA zich af of een 'brede' wet, waarin ook bepalingen volgens discriminatie naar zijn opgenomen, wel de juiste oplossing is. De PvdA is steeds voortdurend geweest van een wet die zich beperkt op discriminatie naar seksuele sekse. Maar als mocht blijken dat niet anders vorren van ongebreidelde ondergrond, dan moet er een wet komen die over de „fundamentele problematiek“ uitgesproken.

Plan gelijke behandeling van VVD 'serius' NRC

Door onze redacteur

DEN HAAG, 4 jan. — Minister-president Lubbers vindt dat het VVD-ontwerp voor een Wet gelijke behandeling geen grote verschillen vertoont met de uitgangspunten van het kabinet op dit gebied.

De premier zei dit gisteren na de wettelijke vergadering van de ministerraad. De VVD-nietie kan „serius en gestuurd“ worden genoemd“, zei Lubbers over het op 24 december verschenen wetsontwerp van de Kamerleden van de VVD Rong, Kortbeek en Franzen. Het gaat volgens de opstellen om een mogelijk initiatief wetsvoorstel. Voorgesteld wordt een „brede“ verbodsbepaling op discriminatie in het maatschappelijk verkeer, in het bijzonder de arbeid, maar ook, gelukkig, seksuele voorkeur, burgerlijke staat, politieke of godsdienstige overtuiging. De bepalingen zijn niet van toepassing voor kerkgenootschappen en politieke partijen.

Verder is voorgesteld dat instellingen van bijzonder onderwijs geen stellen over de vervalsing van het wettelijke kader van het verband, die nodig zijn voor verwerking van de grondslag van de instelling, maar dat niet leidt tot het maken van onderscheid op grond van politieke gezindheid, ras, politiek, burgerlijke staat of seksuele gezindheid.

Als de Tweede Kamer op 20 januari terug komt van vakantie, wil de VVD gaan onderhandelen met de fracties van PvdA en CDA. Het CDA heeft al verklaard dat het voorgestelde af-

dwingen van gelijke behandeling is het een openstelling van kerkgenootschappen. Het CDA wil niet zonder advies van de Raad van State meegaan met de door de VVD geprojecteerde, nauwelijks tussendoor gereduceerde als gelijke behandeling en vrijheid van onderwijs.

Lubbers constateerde gisteren dat in de VVD-nietie opvalt dat de keuze van de „scherpte“ van de anti-discriminatie wet, een niet gemakkelijk probleem is. Lubbers was in dit verband op de ernstigheid, dat de liberalen de wet-wijziging van de anti-discriminatiebescherming voor het bijzonder onderwijs wil beperken, wat het gaat om de afwegingen van opvattingen. Lubbers stelde vast dat voor de VVD de tekst, „altijd op werkdagen vóór de zondag“, niet meer van belang is van minister Rijk (binnenlandse zaken) verduidelijkt „de cruciale punt“.

Lubbers is van mening dat de VVD-nietie bekeken vanuit de opvattingen van de VVD als iets constructiefs, moeten worden bezien. Maar het moet volgens Lubbers nog blijken of de VVD-nietie, Kortbeek Altes (justitie) en Rijk (binnenlandse zaken) als zij zelf niet wetgeving voorstellen in de ministerraad aankomen.

CDA werkt niet mee aan voorstel VVD NRC gelijke behandeling

Door onze politieke redacteur

DEN HAAG, 24 jan. — Het CDA is niet bereid mee te werken aan het initiatief-wetsvoorstel Gelijke behandeling van de VVD. Het christen-democratische Tweede Kamerlid mr. J.G.H. Kraaijenbrink heeft de VVD vanmorgen in te dienen laten weten dat zijn fractie wil wachten op het kabinet dat zich eveneens bezigt op het met een mogelijk in te dienen Wet gelijke behandeling.

Ook de PvdA heeft gisteren schriftelijk naar bezwaren tegen het voorstel van de VVD kenbaar gemaakt, maar is wel geneigd met de liberalen tot een gezamenlijk initiatief te komen.

De kritiek van het CDA richt zich vooral op de vraag of de wet die het bijzonder onderwijs naar de VVD wil bijvoorbeeld een verbod op onderscheid naar seksuele gezindheid, breedte is toegelaten het recht erkennen van scholen om te stellen van godsdienst of levenswijze van de leerlingen te bepalen en te geven van bevestigingen. Het CDA vreest dat christelijke scholen zo de mogelijkheid wordt ontworpen, zodat hun eigen inschik een personeelsbeleid te voeren. De PvdA vindt deze formulering van de liberalen op haar beurt weer veel te ruim, omdat de allerleest clausule, bevat die het bijzonder onderwijs ook een handvat bieden om te bepalen de kerkgenootschappen te deren homoseksuele kerktoezicht te voeren.

Volgens het CDA zou de wet die de VVD in haar plan heeft opgenomen niet kunnen komen te staan met de Grondwet, waarin de vrijheid van onderwijs is opgenomen. „De wettelijke verbodsbepaling die onderlinge verspreiding van

een aantal grondrechten, zoals een personeelsbeleid voor de CDA-fractie“, aldus mr. Kraaijenbrink.

De PvdA heeft binnen twee tot drie weken wel om tijd te kunnen gaan zitten met de opstellen van het concept, merendeels de N. van Nieuwenhoven, van de social-democraten. Zo wil de PvdA een wet-wijziging van de Grondwet, waarin de bepalingen over discriminatie naar seksuele sekse in andere reeds bestaande instellingen, maar ook met bevestigingen voor de commissie die moet toezien op naleving van de wet.

Over de sancties bij overtreding bestaat ook verschil van inzicht. De VVD wil de lates beperken tot de zware procedures, en niet door de strafrechter. „De PvdA is daar nog niet van“, aldus J. van Nieuwenhoven, een van de social-democratische de share bij is met een eigen wetsvoorstel. „Maar als we wel willen regelen, dan moet het een wet worden, die zal wel om ons best moeten gaan“.

NRC 2 Achterhoedegevechten op Buitenlandse Zaken

Homofiele diplomaat steeds gewerd

Ten Koninkrijk - Beatrix in maart 1982 hield een eerste staatsbezoek aflegde - aan de Bondsrepubliek - eindigde zij op de tweede avond haar praatje uit voor een vertelling van het Nationaal lot. Een van de punten, van Rodi van Dierck, was gisteren: „Onze mijne visie“ en had een duidelijk homo-eroticiteit inslag. Als volgend is het ook door de Duitse gaster opgevoerd (en al dan niet geprovoceerd).

Waarom deze gebeurtenis van bijna vier jaar verleden tijd haalde? Omwille in contrasterende regio's van het ministerie van Buitenlandse Zaken de homofobies en wat daarvoor doorgaat, nog al eens als argument wordt gebruikt om een oedipale tas te cultiveren en homofiele kinderen in de weg te leggen. Toch heeft minister Van den Broek afgelopen herfst de gelaagde stelling van leersprekers met handgrepen, zoals die in het „ambtenarenbeleid“ is vastgelegd, ook voor zijn ambtenaren en zijn diplomaat van begaafte verklaard.

Dat laatste bevestigt, moet een aantal financiële voordelen dat een ongetrouwd homo- of heteroseksuele Nederlander diplomaat bij wisseling naar het buitenland voortaan diplomatieke bescherming krijgt. Zijn aanmelding op het departement van Buitenlandse Zaken is het gasterland niet van de doortrekkende noten van de ambassade verlaten dat persona X zich bij diplomaat Y zal vragen. X krijgt dan (verzekert eveneens andere leden

van 's land-ding) een voorwaarde bij zijn in het gasterland kan legitiemen.

De bijdrage in de praktijk, ook best te functioneren. Bij de vinding, onder het kerst van een ongetrouwd paar naar Joppepolis heeft de buitenlandse portier zonder problemen de kwestie verlijpingsgeregeld gekregen. Dat is een voorbeeld van hoe het moet, voor elke partner met het met een toeristenvisie moeten doen. Zo'n visum wordt aan een groot bescherming en wordt hem om de zoveel tijd het land te verlaten en opnieuw een visum aan te vragen.

Nu geldt in de diplomatie van ons land het beginsel van wederzijdse gelijkheid. Derhalve faciliteiten die anderen diplomaten in een gasterland krijgen, behoren ook aan de in Nederland geplaatste diplomaat. Het is dus in te worden verduidelijkt dat de diplomatie een goed voor begrip, als de Westerse diplomaten zich in de Sovjet-Unie bevinden in een dienst van de diplomatie, buiten Moskou wijzen bewegen, worden aan Sovjet-diplomaten in het Westen sociale-economische omstandigheden.

Wie nu zou denken dat op grond van het beginsel van wederzijdse gelijkheid ook Nederlanders in Nederland voor hun ongetrouwd partner een diplomatieke partner zijn, heeft buiten de waard gekend.

Door An Solomonson
Redacteur NRC Handelsblad

Ambtenaren proberen beleid van minister te doorkruisen

Op BZ doet men er of men is vanzelf. Een Westers diplomaat die enkele weken geleden in Den Haag arriveerde en aan zijn bij zijn visum al lid van de huishouding zou kunnen worden, kreeg hij op stuk. Al eerder heeft een Westers ambassadeur zich, toen hij in Nederland werd geïnterviewd, gedwongen gezien met zijn vriend te trouwen (en hij zijn vertrek naar van haar te scheiden) zilver en alvorens vanwege de onbetrouwbaarheid van de betreffende BZ-directie.

Na het verkennende bezoek van Van den Broek om aan de discriminatie van niet getrouwd samenlevers geluk te waken, worden hier en daar dus bijltjes naar achterhoedegevechten gevoerd. Er zijn Nederlandse ambassadeurs die blijven roepen dat zij alleen over „het licht“ in homofobie in hun gasterland, en dat zij zich over de overblijfselen op het departement de de gelijktelling niet

ook voor buitenlandse diplomaaten willen koppelen.

Maar al te vaak wordt zo'n houding door geleend met het argument dat het de koningin in een „bijzondere situatie“ zou brengen om bij ontvangers met de diplomatie te worden geïnterviewd met haar ongetrouwd partner, het staan met een „homopar“.

Om afgezien van het feit dat ten minste de diplomaten heel met in te volgen, en de kam op „confidential“ dus strikt is, is het juist dat argument van een gebrekkige kennis van zaken. Niet alleen zijn ambtenaren even samenlevingsvormen door de Nederlandse beschuldiging algemeen geaccepteerd, maar een staatsbezoek van de ontvankelijk wel kwam gestille gegeven.

Zij deed dat, al het is, haar inbedding bij haar bezoek aan Bonn. De kranten van de kranten die bij de gelijktelling worden verspreid, is natuurlijk niet een jaar intussentijd gemiddeld. Beatrix heeft zelf indertijd be-

stoden om bij staatsbezoeken de traditie van het dodelijk kasteel in de koninklijke entourage te veranderen door de presentatie van een stakke Nederlandse culture, ieder detail van al te breedtegevoelens wordt door de koningin wat te verre afgewijkt met haar taal doorgevoerd. Zij moet dus van de inhoud van „Onze mijne visie“ op de koningin zijn geweest en er haar geprovoceerd aan hebben gegeven. Misschien heeft zij de opvoering van de koningin wel doorgezet, licht het advies van sommige leden van de koningin. In Voor goede verstandhouding de krante in ieder geval een teken geweest van de open mentaliteit die in er dit opvoering heeft, niet een van de koningin zijn. Wie te koningin dus nu publiek als alibi voor achterhaalde sociale opvoering heeft, niet een van haar stijl van regeren verrijkt.

Ook in een andere sector zijn, zijzelf koning, ook staatsbezoeken van de koningin. De koningin partners van diplomaten krijgen als verlaten deklaringen, zoals als in 1980 worden uitbeeld, „uit budgettaire overwegingen“ naar het bij. Alle andere tegenwoordig, zoals die voor een reeds vermitsen van de partner, zullen daarvoor wel per jaar aan, in 1980, als er technische veranderingen zijn, met terugwerkende kracht tot 1 januari 1980.

Er ontstaat een zo de „juiste“ situatie dat partners door BZ worden erkend, op kosten van de mogelijke internationale en nationale, maar dat ze hun verlijpingsgeld nog een jaar lang uit eigen zak moeten betalen. Voor hetzelfde geld zou BZ, „uit budgettaire overwegingen“ zijn diplomaten voor de duur van 1986 samen verboden te trouwen of kinderen te krijgen. Dat zou immers even goed een extra aanslag op de begroting betekenen. Over gelijkstelling gesproken!

Het is aan het overbrengen initiatief van den diplomaten te denken geweest dat de „achterhaalde“ (die ten overvloede zo wordt genoemd, want het intussentijd aan een nieuw kind is voortgegaan met succes kan worden bevestigd. De tijd dat een uitgeleide handelde relatie kreeg was een een diplomatieke te breken of een een jonge diplomaat. Intertijd treiteren van zijn ambassadeur naar, dusden omdat hij met een vriendin samenleefde, ligt voorgevoerd achter een. Het zal de koningin van de buitenlandse dienst ontzettend fel ten goede komen. Een paar achterblijvende stijlloos, maar, alvorens duidelijk moeten worden gemaakt dat ze het althans bevestigd van Van den Broek niet ontvankelijk kennen bijeenbrengen, en aan te bevestigen niet met hun kinderlijke besoop op de koningin.

WERKGROEP HOMOFILIE:

Onderwijsvereniging moet 'kwalijske' brief intrekken

2C 21

Zoetermeer - De Werkgroep Homofilie Zoetermeer roept het bestuur van de Onderwijsvereniging op het staandpunt over homofiele leerkrachten in heroverweging te nemen en de „kwalijske“ brief in te trekken. De werkgroep is gesticht en verantwoordelijk over de brief die de Vereniging voor Christelijk Onderwijs werkvrouw aan haar leerkrachten heeft gestuurd. Daarbij werden homoseksuele onderwijsgeschiedenis niet met hun geaardheid te koop te lopen. In de lesuren moet het onderwijs zo veel mogelijk worden vermenigvuldigd. Daar zij dit niet, dan niet het bestuur van de vereniging zijn gedwongen discipline maatregelen te nemen. In de brief wordt zelfs geroep van gedwongen ontslag. Homofilie stroomd niet met de opvattingen en de beschrijving van de onder- of overgang.

Leraren verboden uit te komen voor 1/2 23 hun homoseksualiteit

Van een verslaggever

ZOETERMEER - De Vereniging voor Christelijk Onderwijs in Zoetermeer heeft deze maand alle vierhonderd leerkrachten die ze in dienst heeft, verzocht zich op schied bekend te maken als homoseksueel indien dat het geval zou zijn. Ook praten over homoseksualiteit in het algemeen is in principe verboden, en strafbaar van oorsprong. Het bestuur van de vereniging heeft die waarschuwing gegeven in een brief aan alle leerkrachten.

Ambtelijk nu de waarschuwing is de relatie van twee onderwijzers die beiden op dezelfde basisschool in Zoetermeer werken en bij elkaar mogen wonen. Dat doet niet bekend omdat beiden getrouwd waren.

Voorzitter J. Deboer van de vereniging zegt dat een deel van het bestuur de twee onwettelijk heeft afgedrukt dat discriminatie zou zijn. Deboer zegt het de laatste groep te behoren.

Het bestuur vindt wel onwettig dat homoseksualiteit op zich moet worden verscheidend omdat het in strijd zou zijn met de bijbel. Op grond daarvan worden leerkrachten gevraagd bij schiedities.

Omdat deze twee al in dienst zijn, mogen ze blijven maar hun is wel te verstaan gegeven dat zij het openbaar of op school niets meer laten blijken van de aard van hun relatie.

De brief aan alle leerkrachten is geschreven nadat een derde leerkracht van een school voor voortgezet onderwijs, in de klas had gesproken over homoseksualiteit.

Homo? Mond dicht of anders ontslag

Par 29

De Vereniging voor Christelijke Onderwijs (VCO) in Zoetermeer heeft haar vierhonderd leden direct na de kerst vakantie een brief gestuurd, waarin ze waarschuwen dat leraren die op school hun merken dat ze homoseksueel zijn, merken moeten houden met ontslag. De VCO is het overkoepelend bestuur voor alle protestant-christelijke scholen in Zoetermeer, en dat bestuur heeft wat tegen homoseksualiteit.

Dat komt niet goed uit, want twee van de leraren die bij de VCO in dienst zijn, worden al een jaar samen en nu heeft ontslag een derde leraar in zijn les tot verleid over homoseksualiteit. Wat precies, weten we niet. Maar het was voor het bestuur ernstig genoeg om een brief aan alle leraren te sturen, gevuld met de meest waarschijnlijke verklaring. Zoals "het bestuur houdt een samenwonen van personen van dezelfde sekse in een homoseksuele relatie voor een te ernstige zaak die zich niet met de instelling en grondslag van de vereniging verdraagt". En: "Het bestuur wijst er in zijn afgevaardigdheid op dat, indien zonder dat sanctie een dwingend aanbeveling bestaat, binnen de school wordt tijd gegeven aan opstellingen of levenswijzen die zich niet verdragen met de doelstellingen en grondslag van de vereniging, het bestuur discipline maatregelen, waaronder eventueel ontslag, naaf ontslag, in overweging zal moeten nemen." Dit woord. Voorzitter Deelstra van de VCO was schuchter verder in de brief. Er bleef de behoudende staf die de leden dacht het vragen ontrent de eigen opvatting of levenswijze aanleiding blijkt te geven, zal daarop alleen met leugens denkbeeld kunnen worden gereageerd. In geen geval mag na de bedoelde opvatting, omdat levenswijze op eigen initiatief in de klas uiting worden gegeven.

"Dus je mag niet je taide meemaken," zegt Wim de Vree de leraar dat het het schoolbestuur als uiting van homoseksualiteit kunnen straf. Wim is lid van de Werkgroep Homoseksualiteit Zoetermeer, die vanmiddag nog een brief naar het bestuur van de VCO zal sturen met een uitnodiging om eens te komen praten. Vakbonden, het Humanistisch Verbond, het CGO en nog een paar organisaties hebben vreedzaam gereageerd op de brief van de VCO en zullen alle maatregelen van het bestuur de komende tijd steun in de zaken houden. Volgens Willemien Raymakers van het CGO is zelfs in Amsterdam en omgeving nog nooit voorgekomen.

men. "Ik denk," zegt zij, "dat deze brief is ingegeven door het welvoensel over gelijke behandeling dat de VVD op Kerstavond heeft gepresenteerd. Daar staat namelijk ook precies in dat christelijke scholen kunnen eisen dat leraren binnen hun muren niet laten merken dat ze homo zijn. Ik denk dat de VCO dat minste in het

wetvoersel ontdekt heeft en gewet. Want het is allemaal wel heel terecht."

Het bestuur van de VCO zelf had getrouwd met een man die nu wilt te leggen waarom de brief heeft geschreven. "Hangt u nou maar op," zei voorzitter Deelstra, "ik ga toch naar zeggen."

Par 35

Kamervragen over VCO-brief

D66-Kamerlid Groenman wil van de regering weten wat die vindt van de brief die het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Onderwijs in Zoetermeer heeft rondgestuurd over homoseksualiteit. In die brief staat dat leraren die in dienst zijn bij de VCO, niet tegenover hun leerlingen mogen laten merken dat ze homoseksueel zijn en ook niet op eigen initiatief informatie mogen geven over de homoseksualiteit. Als ze dat toch doen, moeten ze volgens de VCO rekening houden met ontslag. Groenman wil van de minister in Vrijthuis Altes (Justitie) en Minister (Binnenlandse zaken) weten of de brief in strijd is met de grondwet en wat de regering denkt te gaan doen als dat inderdaad het geval is.

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Minister Deetman van Onderwijs en Wetenschappen gaat onderzoeken of de Vereniging voor Christelijk Onderwijs in Zoetermeer de leraren die ze in dienst heeft verboden heeft hun eventuele homoseksualiteit op school te manifesteren over of homoseksualiteit te praten.

Vorige week werd bekend dat het voorzitter Deelstra de vierhonderd leraren te verzinnen zal geven dat de dreiging van de talen overweldig ontslag tot gevolg heeft.

Op vragen van het D66-Kamerlid Groenman zal Deetman dinsdag in de Tweede Kamer een oordeel te willen wachten op de rapportage van de onderwijsinspectie die de zaak onder-

Verbod voor leraren over homoseksualiteit te praten onderzocht

zoekt. Bij eventueel overdragen zullen de commissie van beroep voor het londer onderwijs of de rechter stappen nemen.

Tijdens de discussie in de Kamer zegt Groenman een beroep op het kabinet zal voor de Kamerverdragen te komen met een wet gelijke behandeling, die discriminatie van onder meer homoseksualiteit moet aanpakken.

Minister Rijkman van Binnenlandse Zaken zal dinsdag dus het kabinet zich over enkele weken over de gelijke be-

houding zal bulgen. Het probleem zitst zich toe op het afwegen van de twee belangrijke grondwetsoverdragen de vrijheid van onderwijs en het anti-discriminatieartikel. Aankomende van de commissie van Binnenlandse Zaken en Justitie studeren hier op.

In VVD geïnteresseerde vint voor kerstmis vorig jaar een concept-wetvoersel over de gelijke behandeling, met homoseksuele personen een discriminatie op grond van sekse, seksuele geaardheid, ras en geloof strafbaar worden pende. Het CDU vocht er niets voor staan te verlenen aan de elite van de liberale coalitiepartner. De PvdA heeft eveneens grote reserves, waardoor het hoogst marker is of er een "kamervoorstel" over het VVD-plan te vinden zal zijn.

Inspectie onderzoekt homo-discriminatie Zoetermeerse school

Bk 29

DEN HAAG — De schoolinspectie gaat op verzoek van minister Deetman (Onderwijs) na of de Vereniging voor Christelijk Onderwijs (VCO) in Zoetermeer haar vierhonderd leerkrachten inderdaad op straffe van ontslag verbiedt om zich bekend te

maken als homoseksueel alsmede het thema homoseksualiteit ook naar aan te snijden. Daarvan zal verslag aan de Tweede Kamer worden gedaan. Vervolgens kan de zaak hooguit worden voorgelegd aan de commissie van beroep voor het bij-

zonder onderwijs dan wel aan de rechter.

Op vragen over deze kwestie van het D66-Kamerlid Louise Groenman stelde minister Deetman gisteren dat de rechtspraak tussen de leerkrachten en de VCO in Zoetermeer een puur priva-

rechtelijke is, waar de overheid niets mee te maken heeft.

Ook een beroep op artikel 17a van de Grondwet, dat elke vorm van discriminatie verboden, kan volgens Deetman niet tot optreden leiden omdat over de juridische betekenis van dat grondwetsartikel geen welgevonden bestaat. Ook minister Rijkman (Binnen-

landse Zaken en Justitie al interim) niet geen mogelijkheid het bestuur van de VCO tot de orde te roepen. De democratische Groenman hield die ministers voor dat de "Joke Bouwman" van het Kabinet bij het totstandkoming van een wet gelijke behandeling dit soort "excessen" in de hand werkt. Het Kabinet zal zich over en-

dele weken het kabinet opnieuw beginnen over de vraag of de strafwet moet worden aangescherpt om discriminatie in het bijzonder onderwijs te zijn te zijn. Volgens Rijkman en Deetman wordt thans op Justitie de laatste hand gelegd aan een poging tot afscherming van de strafrechtelijke bepaling.

HOMO-LERAREN OP CHRISTELIJKE SCHOLEN IN AMSTERDAM:

'Tedereen moet doen wat-ie wil'

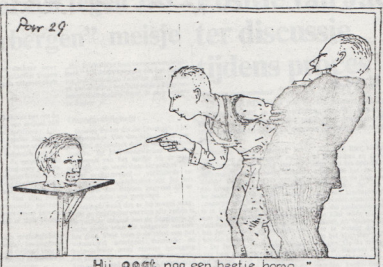
De onderwijsinspectie is bezig met een onderzoek naar de brief die de Vereniging voor Christelijk Onderwijs in Zoetermeer direct na de kerstvakantie aan haar leden heeft gestuurd. De inspectie wil graag weten of er inderdaad niet zoveel woorden in die brief staan dat leraren op scholen van de VVO niet mogen laten merken dat ze homo zijn en dat zelfs het onderwerp homoseksualiteit taboe zou zijn.

Gisteren heeft D'66 Kamervoorzitter Grooten aan vragen gesteld aan minister Deetman over wat er in Zoetermeer is gebeurd. Deetman antwoorde dat hij de resultaten van het onderzoek wil afwachten.

Richard en Marc zitten op een protestante christelijke school in Amsterdam. Wat vinden zij van de VVO-brief? Marc: "Van mij mag iedereen doen en zijn wat hij wil, als ze mij maar niet lastig vallen. Ik bedoel, als een homofiele leraar mij zou vragen: 'ja is er iets in mijn zelfbeeld, zou ik dat best vervelend vinden. Ik vind dat homoseksuele leraren leerlingen goed avances mogen maken'."

Geldt dat ook voor leeraren die hetero zijn? Het is even still. "Ja, dat maakt niets uit. Als ik er over nadenk maakt het er geen verschil."

De VVD is vlak voor kerst gekomen met een betoelooft aan openstelling in dat scholen het recht moeten hebben om van homo-leraren te eisen dat ze niets laten merken van hun homoseksualiteit. De vader van Richard zit in het bestuur van de VVD: "Dit voorstel is begrijpelijk" zegt Richard overtuigd. "De leraars die ze zeggen voor het CDA, anders is het CDA het niet met ze eens. En omdat het bijna verkiezingsjaar is moeten ze het natuurlijk niet al-

kaar eens blijven." Carolus (16) en Emma (17) zitten op dezelfde school als Richard en Marc. "Belachelijk" roepen ze allebei als ze van de brief horen en ze beginnen verantwoordelijk te discussiëren over de terugkomende discriminatie van minderheden. "De joden worden ook weer gecrimineerd, het komt allemaal weer terug!"

"We hebben hier een homoseksue-

le leraar op school stillet." zegt Carolus. De hele school weet dat hij homo is, en zelf maakt hij er grappes over. Emma: "Maar wordt er wat over hen gesproken? Over die homofiele vent, maar niet op een genereuze manier, het is een geliefde leraar die goede contacten heeft met leerlingen uit de andere klassen."

Meneer H. Sibbelius, voorzitter van de Stichting Samenwerkende

Christelijke Scholen te Amsterdam West, zegt: "Wij kennen dit probleem wel. We hebben met de gevallen op onze scholen, met die mensen die ingetrokken geheld. Wij zijn gewaarsd van plan om die mensen te ontfangen, tenzij uit de homoseksuele geardeheid problemen zouden ontstaan."

"Ze moeten er best over praten," vindt Sibbelius, "zolang het maar geen propaganda wordt. Dat gaat te ver. Als iemand die geardeheid heeft, is dat een privé-aangelegenheid en dat moet ook zo blijven. Maar je mag wel eerlijk uitkomen voor wat je bent. Als leerlingen vragen waarom je niet getrouwd bent, kun je dat uitleggen."

Protestants christelijk zijn en ook homo? Kan dat? Sibbelius: "Wij achten homoseksualiteit onbetwistbaar het uitgenot is gekon-

?

"Iemand kan met de sekuele mode meegaan, uitgesloten zijn op bepaalde vormen van sex en dan overgaan op homoseksualiteit. Dat hoort niet, vinden wij. Maar het kan ook best zijn dat iemand nou geboren is, dan heeft hij zichzelf ook niet gemaakt. En als diegene zich dan nietjes correct in de samenleving weet te gedragen, dan is er voor 'deze persoon een plaats'." Meneer A. van Bergen, bestuurslid van de Vereniging Christelijk Onderwijs te Amsterdam Zuid vindt dat het er verder niet toe doet: "Wij hebben mensen in dienst die samenwonen in een homoseksuele relatie, maar daar maken we verder geen punt van."

"We hebben er wel omkiet in het bestuur een discussie over gehad, dat is alweer een jaar of vijf geleden. Over of het harder zijn zou kosten en zo. Maar toen hebben we gezegd: als ouders het niet eens zijn met ons standpunt, sturen de hun kinderen in naar naar een andere school."

"We hebben ook de aanhef van een brief van de VVD, dat we een lijst of een roepgite handten, schrijvers, we op de uitnodiging: Aan al onze medewerkers en hun partners. Nou, mensen die niet de bijbel in de hand uitleggen dat homoseksualiteit niet kan, die zitten op een dwarspoort."

'Homo's niet ^{door} vervolgd, ook ⁴ geen uitkering'

DIN HAAG (ANP) - Staatssecretaris Van der Wal (den Haag) heeft bekendheid met de uitkeringen vervolgingsschouffers (WV) niet uitbreiden met het oplossen van de rechtspraak (maatschappij) vervolgingsschouffers.

Aan de Tweede Kamer heeft hij laten weten, dat het niet mogelijk is, ligt te dat homoseksuele tijdens de betrekking vervolgd zijn in Nederland. Vervolgen uit de Tweede Kamer om de vier niet te laten, alleen voor hem, die vervolgd werden op grond van hun seksuele geardeheid wijst hij van de hand.

De bevestigingsplicht voor homofiele COG is volgens de ongelukstijd van de minning van Van der Wal.

Staten Kamer heeft dat de discussie namens het landelijke COG-bestuur meebrengt.

Hij betrouwt het dat de staatssecretaris die oplossing niet te negeren met een onderzoek uit te laten voeren naar het aantal mensen dat op grond van hun homoseksualiteit tijdens de betrekking is vervolgd. "Wij weten dat in de tijd in 45 gevallen mensen om het aantal niet te negeren met een onderzoek uit te laten voeren naar het aantal mensen dat op grond van hun homoseksualiteit tijdens de betrekking is vervolgd. Dit is niet het geval, want de discussie is niet te negeren met een onderzoek uit te laten voeren naar het aantal mensen dat op grond van hun homoseksualiteit tijdens de betrekking is vervolgd." aldus de Kamer.

RAADSLEDEN VECHTEN BESLISSING AAN Lid reservepolitie geschorst wegens homoseksualiteit

Van onze verslaggever 1-2. AMSTERDAM - Een lid van de reservepolitie in Amsterdam is sinds half december vorig jaar geschorst uit activiteit omdat hij het bureau Lijfbaarheidsdienst bij het koninkrijk is. De Amsterdamse raadsleden E. van Schijndel (SP) en A. van der Stoep (VVD) hebben in vragen aan burgemeester Van Thijn gesteld dat de schorsing van de politiemannin in strijd is met het gemeentelijk beleid, dat homocampatie en betrekking van homoseksualiteit voorkomt.

De betrokken reservist kreeg begin december te horen dat er een klacht tegen hem was ingediend. Een of meer collega's vonden dat hij zijn seksuele voorkeur in duidelijke uitdrukking, dat dat irritatie wekte in zijn dienstgroep.

"Ik heb welgesteld met twee mensen uit mijn groep over mijn homoseksualiteit met een andere homoseksuele

en met een vrouw. Dat is alles, want ik vind dat mijn homoseksualiteit er voor dat werk in het geheel niets toe doet", aldus de politierevolutie.

Welheid hij zich altijd van "bepaalde vormen van groepsdruk" die hem niet aantonden. "Sommigen hebben misschien meeged, denk ik, dat ik dat niet meed. Voord het geld van een brigadier, dognes die ook het rapport over mij heeft opgesteld, was in het bedrijf waar ik werk niet gepubliceerd worden." Vanwege zijn baan als personeelsfunctionaris bij een particulier bedrijf wil de politierevolutie zijn naam liever niet openbaar gemaakt zijn.

Het schorsingsrapport: zeet over de reservist dat hij vanwege zijn onverschillen fouten ging maken. Ook daarom was hij geschorst. In reactie op de schorsing heb ik een keer een brief gemaakt. Op een dag ben ik gewoon teruggegaan op het bureau met mijn betrekking op de acht binnen voor parkenvervoeren van die dag te zetten. Dat is daarna herind. De bekende ook om de land mee te staan."

De Amsterdamse raadsleden die over deze zaak vragen hebben gesteld, vinden dat Van Thijn ervoor moet zorgen dat de politiemannin voor op zijn studie pikt dient kan doen. Ze willen dat de raadsleden die voor de schorsing verantwoordelijk zijn hun excuses aanbieden.

HOGER BEROEP OM NIEUW BEGRIIP IN WET TE VERDUIDELIJKEN

Procureur-generaal eist tegen JAC boete wegens „verbergen” meisje

Van onze verslaggever
WIM PHYLIPSEN

De raadsman van het JAC en de JAC-

Hes meije, dat in Friesland woonde,

Het meisje werd in een Fries opvang-

arts to gain the better protection of

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

In de Chinese zaak draag het om de

De voorwaarden voor afsluiting

De Groninger rechtbank bepaalde in

geschoten in het vragen om specifieke
toelichting.

De vaagheid over het begrip „melden”

(continued)

Daarbij kwam dat de Groningse JAC:

Rosingh vond dat er bij zoveel vaag-

Volgens mr Fokkema was er van ver-

Ook Fokkema vond dat de rechter

Het gerechtshof doet op 21 januari

Opnieuw geldboetes geëist
**Positie van Jac
ter discussie
tijdens proces**
NRC 8

LEEUWARDEN 8 jan. — De neocureurs-gangers

Bewinkelde winkel, daarmee het De M.I. Eier kinderencyclopedie

De Jac's in Nederland vangen krijgen. Op de vraag van rechter

Daarover zijn in het verleden

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

deli.

Gezorgvuldig

merkte Van der Schuer op niet zo Het Hof doet 31 januari al

zwaar te tillen aan die aanvanke-
sprake.

Hof acht handelwijze
JAC bij opvang *vk* 22
13-jarige zorgvuldig

De rechebank in Groningen had b

GETS IN THE AIR

1980-1981

Naar het oordeel van de Gro-

het lac ten oetechte hebben ver-

Hof wel degelijk zorgvuldig is ge-

„Actie als bij Radio Stad geen incident maar regel”

Van onze verslaggever

AMSTERDAM — De actiegroep „Stilletocht” nacht, heilige vrucht” beschuldigt de rijkspolitie ervan dat zij als het stelen van belevens bij Radio Stad standaardmethoden zijn. De politie heeft vuilsmakken leeg, maakt foto's van personen die omgaan met verdachte en luistert telefoonsprekken af, aldus de actiegroep.

De politie „hengelde” positief uit de brieven van de groep in het kader van het onderzoek naar de miljoenenbende bij de Makro in Amsterdam.

Dit blijkt uit stukken die zijn gepubliceerd in het jongste nummer van het actieblad Bluf. „Stilletocht” nacht, heilige vrucht” maakte die stukken eind vorig jaar buit bij een inbraak in het kantoor van het observatieteam. Het is de rijkspolitie in Amsterdam. De actiegroep zegt een redelijk beeld te hebben gekregen van de werkwijze van de observatieteam.

De actiegroep heeft behalve de officiële radio Stad nog enkele gevallen van politieke observatie door het observatieteam van de rijkspolitie gevonden. Ook is er informatie buitgemaakt over de ontvoeringszaken van Heineken en zijn chauffeur Dodder en van de echtgenote van de directeur van Van der Valk-concern.

De rijkspolitie heeft het „hengelen”

toegevoegd en de rijkspolitie stelt hiermee in opschiet van het toezicht ministerie in Amsterdam een onderzoek in „dat heeft bij justitie een strafklacht ingediend.”

Foto's

„In het kader van slachtofferbuit” zijn namen en adressen van leden van het observatieteam gepubliceerd, evenals foto's van enkele van hen (gemaakt tijdens een interklasificatie). Ook de merken en types van enkele auto's van het team staan in Bluf. (Gedurende, van een gangbaar merk (drie middenklassers, 25 tot 35 kilometer dure), van een snel type en altijd vervoer.)

De permissies van de teams zijn minimaal vier jaar werkzaam bij de rijkspolitie, liefst bij de recherche. Er wordt naar gestreefd evenveel vrouwen als mannen in dienst te hebben. Het team heeft twee „actieve” mannen en vrouwen. „Men voorziet in dat men door af en toe met echtgenote te observeren of vrouwen te lenen van andere teams”, aldus Bluf.

Uit de stukken blijkt verder dat het observatieteam zich heeft bezighouden met „het vaststellen van berichten van criminele gedragingen van zigeuners”. In september 1984 werd een kwekerij van marihuana geobserveerd met als resultaat de inbeslagneming van dertig vierkante meter aanplant. Het team verleende die maand ook assistentie aan de GRI in Den Haag in verband met een te verwachten actie van Onkruid.

Opmerkelijk is nog een actie van het team die slechts wordt aangehaald als „redactioneel materiaal”. Op 19 november 1984 werd een grote hoeveelheid uranium ter waarde van twaalf miljoen gulden in de GRI in Den Haag gevonden.

„Stilletocht” nacht, heilige vrucht” kondigt aan binnenkort met meer gegevens te komen. Er worden nog meer namen en adressen gepubliceerd.

Britten waren import van opblaasbare sekspoppen

LUXEMBURG, 22 jan. — Groot-Brittannië is dinstud voor het Europees Gemeenschap in Luxemburg gedagend omdat het de invoer had verboden van opblaasbare sekspoppen uit de Bondsrepubliek.

In 1982 confisqueerden douanebeambten op de luchthaven Heathrow 496 opblaasbare sekspoppen en 12 „sexy vacuumflessen”, op grond van „de landscheidsrechtswetten”.

Nigel Peters, advocaat voor de Londense firma Coorgie die de poppen importeert, zei voor de rechtbank dat er geen verbod was op het maken of verkopen van de poppen in Groot-Brittannië en dat het in België en Nederland een overtreding was van de EG-bepalingen op vrij goederenverkeer binnen de gemeenschap.

De EG-commissie, die de zijde van Coorgie koos, verklaarde dat maatregelen ter bescherming van de openbare zeden alleen indachtbaar waren als zij dezelfde waren voor in eigen land gemakte en geïmporteerde goederen.

Patrick Bucknell, advocaat voor de Britse regering, verklaarde dat de poppen waren aangevoerd als „salagopieën” waarmee Britse wetten tegen het etaleren van onfatsoen werden overtreden. „Het wettelijke doel was de poppen te verkopen als hulpmiddelen bij seks. Waar de sexy vacuumflessen toe dienden, weet ik niet”, zei Bucknell.

Het High Court in Londen had de zaak naar het Europees Hof verwezen. Wanneer dat oordeel wordt uitgesproken is niet bekend.

Porno-proces krijgt een vervolg

VN II

De verdachte verdedigde zich als volgt: „Als ik overal rekening mee moest houden, dan kon ik wel opzitten. In Nederland is het niet anders. Ik schrijf voor een pornoblad en mijn publiek vraagt om deze verhalen. De schrijver is niet verantwoordelijk.”

Twee weken geleden sprak de meervoudige strafkamer van de rechtbank in Eindhoven de Eindhovense heuppornograaf Van Heerlings van de officiële van Justitie, nr. 1, Ph. den Hollander, had vijfendertig maanden boete en twee weken voorwaardelijke gevangenisstraf (proeftijd twee jaar) tegen hem geïssd wegens discriminerende uitslatingen over joden in het erotisch beschreven verhaal „Weense Raportje”.

„Wij had zin daar half-joden te schelden. Zijn religie te verbroekten.”

Heerlings probeerde de buifengeroep rancore verdediging in het novembernummer (1984) van het homo-porno-blad Karvel, een uitgave van De Vaar te Dordrecht.

De schrijver werkte al enkele jaren voor dit porno-internet in de gemeentekantoor een functie. Hij was van de hebbladen Miroel en Ami met prikkelende teksten te vullen. Heerlings sluiert zijn erotische verzin-sels bij voorkeur in de periode van de Tweede Wereldoorlog in door Duitse bezette landen en in Duitsland zelf. Een enkele keer onderneemt hij een uitstapje naar Zuid-Afrika.

De redactie van het homo-maandblad Prekeuse onderneemt de verhalen aan een nader onderzoek en concludeerde: „Wanneerheid voor de opbouw is de onderdruktheid worden door de man's, zijn seksueel onderwerpen aan de machthebbers als gevolg van de on-waarschijnlijke aantrekkingskracht van symbolen als maat-uniformen, ru-nietekken, lakendruisen en keurmaten van het „deermans” ras zoals blond haar en blauwe ogen. De gebruikte groepen die de slachtoffer opgeleid krijgen, zijn etnisch-joden, ver-astatistiden, nagers en in enkele gevallen politieke tegenstanders, bijvoorbeeld socialisten.

Prophese diende op 21 januari van het vorige jaar een klacht in bij de Amsterdamsche officier van justitie mr. W.G.C. Minjnen, die de zaak arrondissementsrechtbank overdroeg aan zijn collega in Dordrecht.

Sijthoff (een belangengroepsorganisatie van joodse homoseksuelen) en het Centrum voor Informatie en Documentatie

Israël (GDI) onderstonden de klacht. Volgens de redactie van Protheese werd de naam Frank Bleschicht niet genoemd, omdat men vreemde gebruikt te zullen gaan worden door vrouwen-groepen die lijven voor een totaal verbod op porno.

De heer H.J.A. Tjissen van uitgeverij De Vaar bezittingen naar aanleiding van de klacht de contracten met Heerlings, een besluit waarop hij later is teruggekomen.

De officier van justitie achtte het niet haalbaar om de uitslatingen te dagvaarden. „Een uitgever hoeft niet alles te lezen. Dat is ondoelmatig.”

Op grond van het citaat had al de half-jood te schelden. Zijn religie te verbroekten” achtte Den Hollander bewezen dat Heerlings heel belagend en verlastend heeft uitslatingen over joden. Teurstellend voor de redacteurs van Protheese was dat hij zich in de ten-dertigjarige uitslatingen tegen discriminerende uitslatingen over joden. Het verhaal van Heerlings is niet duidelijk discriminerend voor homo's, meent Den Hollander.

Nog teurstellend was dat de vorm. De schrijver werd ingesproken. De officier van justitie heeft inmiddels hoger beroep aangevraagd.

Protheese onderneemt intussen de mogelijkheden van een civiele procedure tegen zowel Van Heerlings als de uitgever van de periodiek.

Acht dagen 2/3 gevangenis voor verkeerd bordje

Zelfs politievollerker Klaas - Wiltung wil het aanvankelijk niet geloven: „Je krijgt toch geen acht dagen omdat je geen officieel bordje eplangt?”

Maar dat is dus wel zo. Winkleroverter Thies Vegt uit Amsterdam is drie keer door de Amsterdamse politie bekeurd omdat ze niet het officiële, maar een aan de stijl van haar winkel aangepast winkeltekensbordje heeft ophangen.

De economische politierechter vond het dertig weken durende krachting tegen op te treden. Het venen hadde acht dagen opsluiting of 225 gulden boete. En omdat het hier een principiele kwestie betreft, gaat de winklerechter de acht dagen maar uitspreken.

Ten extra reden om er een haluazet van te maken, zegt Thies, is dat haar winkel, een keer of twaalf, dertien in de bestanden is beoordeeld, waarbij eenmaal zelfs een steen door de ruit ging. De verantwoorders van dat ongeluk

werden weliswaar gepakt, maar stonden een dag later weer glunderend op de stoep.

Thies antwoordt: „En dan ik met mijn bordje, acht dagen cel!” De ongemakheid gaat door het officiële geel-witte bordje met de horizontale strepen, van welke de opmerkingen zijn, de winkel vermeld staan. Dat bordje vond ze niet alleen onduidelijk (te klein en onoverzichtelijk), maar ook lelijk.

Haar kunst- en sieradenwinkel aan de Elindgracht is van boven tot onder „in stijl” geïsoleerd. Een mooi bordje in de kleur ozenblauw (Japans rood) compleet een en ander.

Surveillerende agenten hadden daar nog een wijk. Dat kroeg ze een waarschuwing, en daarna een boete.

Naar de zitting nam ze een foto mee. De rechter vond in de „wel mooi”. De duidelijkheid van ook geen probleem. Maar in de

wet staat dat alleen het officiële bordje mag. „En”, zei hij, „daar kan ik geen uitzondering op maken.”

De politie (die na de rechtszaak nog bestraft mededeelde dat die acht dagen „de staat moet betalen” en „de staat moet betalen” kan die uitzondering kennelijk wel maken. Onder meer bij het grootse wankleren van de Amsterdamse Dijkversterking.

Volgens een woordvoerder van de Rijksdienst voor de kleine kaarje-pijp weggehaald omdat ze voor de consument niet duidelijk zijn. „Bij ons staan de tijden vernieuwd en worden de bordjes bij de toegenamingspartij. Dat is veel beter zichtbaar.”

De politie zegt van dergelijke uitzonderingen niet te weten. Wiltung: „Dit hoort gewoon bij het normale politiewerk.” Wanneer agenten zien dat ze'n bordje ontbreekt, dan treden ze daar tegen op.”

Bewoner moet voortaan instemmen met huiszoeking

Vk

Van onze verslaggever 2/3

ROTTERDAM — De Nationale Ombudsman heeft de Rotterdamse politie op de vingers getikt voor het doorbreken van een woning zonder toestemming van de bewoner. Volgens het justitieblad Klachtenbureau (JKB) in Rotterdam heeft de wijkwacht van de Ombudsman zijn rollen overgenomen. Zonder daarbij toestemming in te politie nu fout, zegt JKB-woordvoerder mr. P. Vonk.

Vonk vindt dat een flinke vooruitgang. Het bureau kreeg in het verleden veel klachten, waarbij de politie kon volhouden dat de bewoner niet of niet duidelijk de toegang had geweigerd. Volgens Vonk is de ombudsman voortgelopen op de nieuwe wet op het stempontoren.

De uitpraak betreft een klacht uit 1983 die via het klachtenbureau bij de ombudsman werd ingediend.

Alle lichamen ¹⁴ weg bij Bruna ¹⁸

Porno kopen mocht al niet natuurlijk, maar nu mag van de Nijmeegse actiegroep. Mannen tegen seksueel geweld ook geen krantje meer gekocht worden. Zolang dat bij de Bruna-winkels op de Nederlandse NS-stations gebeurt tenminste.

Bruna is besmet. "Boycot Bruna", staat op de affiches die de mannenactiegroep met nadrukkelijke vrouwenvriendelijkheid verspreidt. Voorafslag in Nijmegen, maar aan uitbreiding wordt gewerkt.

Redox. Op stations heeft Bruna inloophouders. Een hoop verschillende porno-bladen liggen daar opzichtig uitgestald. Vw voeren een reeks acties om de porno-winkel bij Bruna te stoppen. Deze oproep tot een algehele boycot is er een was.

De oprichtte uitstalling onder bladen als Playboy, Qui, Penthouse, Chuck en Candy, plus de hele variatie niet al te harde porno die normaal alleen in de borst gepubliceerde lectuurhandel te vinden is.

Eigenlijk gaan de bezwaren van "Mannen tegen seksueel geweld" nog verder. Want ook in allerlei weekbladen en reclame worden porno-beelden gebruikt. Hoewel porno, in elk geval lichamen.

Toename aantal Aids-patiënten

UTRECHT (ANP) - Onder de Amsterdamse homoseksuelen is naar schatting 20 tot 30 procent ruwgevoerd en de vier, besmet met AIDS-virus. Van deze mensen wordt uiteindelijk maar een klein deel ziek. Naar schatting is tot 10 procent van de met het virus besmette homoseksuelen, krijgt na korte of lange tijd de ziekte, de rest is slechts drager.

Dat blijkt uit een onderzoek van de Amsterdamse GG en GD onder 750 homoseksuele mannen. Het hoofd van de Amsterdamse GG en GD, AIDS-deskundige dr. R. Coutinho, heeft vandaag op een congres

van de Vereniging van Arsen-Automobilisten (VAA) over Aids in Utrecht de resultaten van het onderzoek bekendgemaakt. In de periode 1980-1981 was het aantal besmettingen onder de homoseksuelen in de hoofdstad slechts twee procent. Jaarlijks raakt acht procent van de Amsterdamse homoseksuelen besmet met het virus. Na een besmetting - openbaren, zodat het lastig is worden. Het is niet zo groot de kans is dat de besmetting ook werkelijk ziek maakt. In Nederland zijn tot nu toe 50 gevallen van de ziekte geregistreerd.

"Door een steeds maar weer lichamen (hersen en hollen) te tonen, verken zo mee aan het beeld van porno dat vrouwen altijd ter beschikking (moeten) staan. Je kunt misschien zeggen welke vorm van porno het ergst is", verklaart de actiegroep.

Maar waarom Bruna? Omdat die winkeltjes op de stations zo "slagdremelig" is. Het bedrijf is daarvoor een van de grootste verkopers, en verdient geld aan walgelijke vrouwenhaat."

Directie-secretaris G. Beuske van Bruna geeft wel toe dat de pornohandel, geen slecht idee is

titels zijn". Concreet is de sector zelfs erg aantrekkelijk. Ze worden verkocht, zegt hij, "omdat er kennelijk vraag naar is".

Mensen die naar bijvoorbeeld fascistische lectuur oek met vraag. Verkoopt u dat ook?

"Dingen die in onze visie aanstootgevend zijn, worden wel degelijk gevraagd. Kennelijk hebben we op dit gebied een wat ruimere optiek dan de actiegroep." Beuske kan overigens niet zo snel bedenken wat wel wordt gevraagd in de Bruna-winkels. Na enig nadenken: "Het is omgekeerd (sodomisch-homoseksuele porno), daar zijn

we terugblijvend in."

Nu wachten op de actiegroep die daar weer tegen is.

Britse lijfstraffen ¹⁴ 25

STRAATBURG - De Europese commissie voor de mensenrechten heeft een uitspraak gedaan over de Britse vrouw vier twee kinderen drie jaar geleden zweeplagen waren toegestaan. Volgens overzichten van de schoolreger. De advocaten van de Britse regering worden veroordeeld dat de zweeplagen, "een wettelijke inbreuk" veroorzaakt op het privé-leven van de kinderen.

EUROPESE COMMISSIE: Klacht over ¹⁴ lijfstraffen op Britse scholen

De Europese commissie voor de mensenrechten, gaat zich bezighouden met de kwestie van lijfstraffen op scholen in Groot-Brittannië. De commissie heeft een klacht aangenomen tegen de Britse regering. Naar twee kinderen drie jaar geleden met de zweeplagen van drie jaar geleden omdat ze de schoolregels hadden overtreden.

De vrouw zal tegen de commissieleden dat deze straf de rechten van de kinderen (ook zwelven en voorten jaar oud) had geschonden en een bedreiging was geweest voor hun psychische ontwikkeling. Ze beschuldigen Engeland van het schenden van artikel 8 van de Europese Conventie die het recht op "privé- en gezinsleven" garandeert.

De advocaten van de Britse regering vinden dat de zweeplagen "geen wettelijke inbreuk" op de rechten van de kinderen waren. Ze beschuldigen Engeland wel dat wel eens uitloekend zien, en gaat het bewijsmateriaal betreden. Dat duurt materiaal twee jaar, daarna komt de zaak voor het Europees Hof voor de mensenrechten, die een uitspraak doet.

In de zomer van vorig jaar nam het Britse Lagerhuis (de Tweede Kamer) een wetontwerp aan dat de ouders moeten beslissen of hun kind op school al dan niet mee worden gelaten. Het Lagerhuis (de Tweede Kamer) wilde dat die wet ook op partijen op school zou worden toegepast. Het Lagerhuis heeft de wet gelidig worden. Een onderzoek onder ouders heeft trouwens uitgewezen dat bijna tweederde van de Engelse ouders voor lijfstraffen op school is. In de praktijk komt situaties niet officieel afgeschaft, maar het wordt nooit meer gebruikt.

Van homo's Amsterdam is 20 tot 30 procent ¹⁴ ²⁵ besmet met Aids-virus

UTRECHT, 25 jan. - Onder de Amsterdamse homoseksuelen is naar schatting 20 tot 30 procent besmet met Aids-virus. Dat blijkt uit een onderzoek van de Amsterdamse GG en GD onder 750 homoseksuele mannen.

In de periode 1980-1981 was het aantal besmettingen onder de homoseksuelen in de hoofdstad nog slechts één procent. Jaarlijks raakt acht procent van de Amsterdamse homoseksuelen besmet. Dat ze het hoofd van de Amsterdamse GG en GD, AIDS-deskundige dr. R. Coutinho, vandaag in Utrecht op een congres over Aids van de Vereniging van artsen-automobilisten (VAA).

Van degenen die met Aids zijn geïnfecteerd, wordt uiteindelijk maar een klein deel ziek. Naar schatting 5 tot 10 procent van de besmetten krijgt na korte of lange tijd de ziekte, de rest is drager. De ziekte kan zich ook op lange tijd - tot zes jaar na de besmetting - openbaren, zodat het lastig is precies vast te stellen hoe groot de kans is dat de besmetting ook werkelijk ziek maakt. In Nederland zijn tot nu toe 50 gevallen van de ziekte geregistreerd.

Onderzoekers zoals bij de Amsterdamse GG en GD worden in de rest van Nederland niet gehouden, zodat niet bekend is of de Amsterdamse cijfers maatgevend zijn voor de homoseksuelen in het hele land. Dr. Coutinho merkt aan dat de besmetting met Aids buiten Amsterdam iets minder wijd verbreid is. "Overgevoerd heeft van het aantal ziekegevallen betreft Amsterdamers. Dat komt door het liberale klimaat in

de hoofdstad, waardoor er naar verhouding meer homoseksuelen wonen dan in de rest van Nederland".

Onder de mensen die niet tot de risicogroepen behoren - behalve homoseksuelen lopen aan drugs verslaafden en patiënten die bloed en bloedproducten krijgen toegediend een verhoogd risico - circuleert het Aids-virus nauwelijks, liet Coutinho. Sinds een half jaar controleerde de bloedbanken hun donors op Aids en in die periode zijn tien personen ontdekt die zijn besmet. Tussen 200.000 mensen zijn onderzocht.

Dr. C. Dudoel de Wit, secretaris van de Centrale medische bloedtransfusiecommissie van het Rode kruis, zei vandaag dat door donorcontrole de kans op Aids-besmetting door bloed en bloedproducten in Nederland nu minimaal is.

De "heteroseksuele" verspreiding van het virus in Europa zal waarschijnlijk voortgaan, voorspelde de Antwerpse microbiooloog Dr. P. Put, maar niet zo snel als in Afrika, waar in bepaalde gebieden een procent van de bevolking het virus in het bloed heeft. In Nederland heeft één vrouw Aids gekregen door heteroseksueel contact met iemand uit de risicogroep, een homofiliëpatiënt. (ANP)

Aids onderzoek ¹⁴ ²⁵

Het ANP-bericht in NRC Handvest van 25 januari onder de kop "Van homo's Amsterdam is 20 tot 30 procent besmet met Aids-virus" is gelukkig onjuist.

De cijfers in het bericht zijn ontleend aan een lezing van dr. R. A. Coutinho, hoofd afdeling Volksgezondheid van de Amsterdamse GG&GD. Deze herhaalde zijn reeds in mei vorig jaar getrokken conclusies, die gebaseerd zijn op een onderzoek dat eind februari van dit jaar voor het eerst voor het wetenschappelijk forum gerapporteerd zal worden.

In de uiteindelijke tekst van deze rapportage wordt uiteen gezet op welke steekproef de cijfers gebaseerd hebben. Het betreft een steekproef van 750, zichzelf geselecteerde mannen en jongens, die zich om hen moverende redenen reeds langere tijd regelmatig in het onderzoek op geslachtschiet en die bij de aanvang van het onderzoek, ten minste twee verschillende seksuele contacten in het verloop van half jaar hadden gehad.

Nu is dat laatste gegeven niet zo uitzonderlijk binnen de seksueel actieve leeftijdsgroep, maar wel van een aantal mannen van de groep van regelmatig patiënten van een geslachtschietkliniek een conclusie te trekken over alle mannen met homoseksuele contacten in Amsterdam, dat is bepaald onjuist.

dr. H. Elms,
redacteur Aids-info

Brand Videorama opgeëist door ¹⁴ ²⁵ actiegroep

Door onze Amsterdamse redactie
AMSTERDAM, 28 jan. - De verantwoordelijke voor de brand, die gisteren het bedrijf Videorama (Watergang (Lindemeyer)) volledig in as legde wordt opgeëist door een groep die zich de "vuurspoorgraters tegen seksueel geweld" noemt.

In een brief, die vanochtend per post op het Amsterdamse kantoor van deze krant werd bezorgd, zegt de groep dat Videorama een international bedrijf is dat 99% van alle pornovideo's distribueert.

Laatst in een tehuis?

Voor strafkelder in

LIN3

ACHTERGROND

Bijna vierhonderd keer per jaar gaan er kinderen en jongeren in tehuizen van de kindbescherming achter slot en grendel.

Afzondering van de groep, heet het. Met het zwartboek 'Stop isolatiefolter' protesteren de hulpverleningsorganisaties van de bewoners van tehuizen tegen dit beleid.

Opsluiten als straf is door het ministerie van Justitie verboden. Dit Zwartboek vertelt dat het dagelijks gebeurt.

Hoewel niet alleen tehuisbewoners even 'lekkere jongens' zijn, is de vraag gerechtvaardigd of separeren nog kan in deze tijd. Wie als ouders zijn kinderen opsluit krijgt al gauw te maken met de kindbescherming.

IS EEN JONGERE lastig? Dan kan hij gestopt worden met opsluiting in een isolatiecel. Of gewoon de kelder in.

Dubbelzinnig beleid van overheid op gebied van relaties

NRC

28

Bij alle onderzoeken naar mensen wordt gevraagd om aan te geven wat ze belangrijk vinden in hun leven worden "primaire" relaties en seksualiteit zeer hoog genoemd. Relatieproblemen raken mensen in hun geluk en gezondheid en zijn ook vaak oorzaak van criminaliteit en alcoholisme.

Monitoren zijn er meer relatieproblemen dan ooit leveren. Er

quantiteit heeft voor de kwaliteit van ons bestaan. Het is ook daardoor dat deze consequenties tot hoge kosten leiden. Alleen al daarom kan men de primaire relaties niet verklaart tot privé-gebied, waarvan de gemeenschap en de gezondheidszorg afhankelijk is.

De overheid is heel dubbelzinnig bezig als ze enerzijds primaire relaties ziet als privé-gebied en de gezondheidszorg afhankelijk is van deze relaties terwijl ze anderzijds weer meer verwacht van diezelfde primaire relaties teneinde de kosten van de verzorgingsstaat in te dammen.

Onderzoek nodig

Wij menen ten aanzien van deze problemen een gericht beleid voeren en een adequate hulpverlening bevorderen dan is kennis en inzicht nodig. Het opwerkelijke is nu de kennis en het inzicht als het gaat om primaire relaties relatief ver achterblijft bij andere terreinen.

Onderzoek is nodig. Als de overheid een preventiebeleid wil voeren dan zal het toch eerst nodig zijn bestaande problemen in kaart te brengen en oorzaken te signaliseren die tot problemen kunnen leiden. Het beleid dient te beschikken over feiten. Hiervoor wordt voorkomen dat er al te wilkeurig beleid wordt gevoerd slechts gebaseerd op indrukken en het moment.

Als de overheid pleit — zoals ze doet — voor het vergroten van het probleemloosend vermogen van de mensen zelf en als ze zelfhulp en mantelzorg wil stimuleren dan is het toch voorstel nodig hiervoor meer kennis en inzicht te vergaren.

De bijdrage die onderzoek kan leveren gaat overigens verder dan de groeiende overdwijping van beleid en hulpverlening. Onderzoekers kunnen de vergaarde kennis en inzichten ook rechtstreeks doorgeven aan de mensen in de samenleving. Het kan er toe leiden dat individuen blijdsheid krijgen over hun toekomstige doorgaan aan de mensen in hun eigen situatie, en zo komen tot betere zelfredzaamheid. Het vermindert het gevaar voor irrationele reacties op onbegrepen problemen.

Een andere functie kan zijn het voorkomen dat maatschappelijke discussies over sterk aan emoties onderworpen zaken zich toespiten tot felle ideologische tegenstellingen. Het kan de mensen in feiten en expertise kunnen mythes worden doorgespeeld en kunnen ontwikkelingen worden geneutraliseerd door het in een breder perspectief te plaatsen.

De auteur is directeur van het Nederlands Instituut voor Seksuele en Seksuele Onderzoek (NISXO).

...Voor de binnendeur verdient een slot model Laps 1087 met krukslotting de voorkeur. Dit slot borgt namelijk de deur over de gehele lengte, waardoor de deur bij trappen niet kan worden ontgrendeld. Bovendien heeft dit slot het voordeel, dat de deur snel in het slot geduwd kan worden. Dat is namelijk bij toepassing van grendels niet mogelijk.

door lukas griever

redacteur

Dese voorstellen van het ministerie van Justitie gelden voor de talen dreuen van afzonderingen in de binnendeuren. De opstellen waarschuwen: Bij een sloten dreu wordt door stompen of trappen verdund. Het zal echter moeilijk zijn een geschikte kleiding te vinden.

Van de opstellen jongeren verschaft men blijkbaar niet anders dan dat zij zich zullen laten huren. Hun begreep is zijn het kennelijk gewand, want ze hebben er niet op. Een jongen die erin gaat in de 'binnen' zat. 'Je bent nu te scherp en om de aandacht te trekken. Zij denken dat die is nog steeds niet afgedocht. Rustig laten zitten'.

Het afzonderen van jongeren buiten de groep, zoals het officieel heet, kwam weer in het nieuws toen bij de opening van het Jongeren Opvangcentrum JOC in Amsterdam maar liefst vier afzonderingsplaatsen bleken te zijn gebouwd. Het JOC is een gestolen inrichting voor jongeren met ernstige problemen, hechten, wegens strafrechtelijke mogelijkheden. Ze blijven zes weken vasthouden in een groep, worden begeleid, geobserveerd en naar mogelijk behandeld.

Tien enkele jaren terug, voor een nieuw JOC bekend werd, troegen Kamerleden aan de staatssecretaris van Justitie naar het waarom van vier isolatiecellen in het

nieuwe gebouw voor 33 jongeren. Uitvoerig antwoordde de staatssecretaris dat afzondering een geïsoleerde maatregel is, die wordt toegepast als de jongere niet langer in de groep kan blijven: als hij een gevaar is voor zichzelf en zijn mede-groepsleden en de groepsleiding er geen kant meer mee op kan. Het enige alternatief voor de eenzijdige opsluiting in het JOC-gebouw is het overbrengen van de jongere naar een Huis van Bewaring. En daarmee wordt het observatie- en behandlingsproces doorbroken en is de klant nog verder van huis.

De leiding van het opvangcentrum reageerde destijds ook in de pers met verklaringen. De celcellen zouden nauwelijks gebruikt worden, en het verteld dat van de jongeren is kort: van enkele uren tot ruim een dag.

Inmiddels blijkt uit de officiële cijfers dat de JOC-cellen steeds minder worden gebruikt: in '81 nog 18 keer, in '83 en '84 6 en 8 keer. Wat de vraag oproept waarom dan toch vier afzonderingsruimtes in het nieuwe JOC-gebouw moesten worden gereed.

In principe is isoleren in kindbeschermingsinstellingen verboden. Uitzonderingen gelden voor de zes Rijksoverheidsinstellingen voor jongeren met ernstige problemen die particuliere tehuizen, die toestemming hebben van de staatssecretaris. Daar kunnen jongeren maximaal 48 uur worden opgesloten om 'even tot rust te komen' of 'te voelen dat het nu niet langer gaat' en de groep te ontlasten. De inrichtingen zijn verplicht registratie bij te houden van het aantal afzonderingen. In '83 zijn een kleine vierhonderd gevallen geregistreerd.

Volstrekt onbetrouwbare noemer organisaties als Jongeren Adviescentrum, Belangenvereniging Mantelzorgers (BM) en Adviesbureau Kinderbeschermingsconflicten (AKIC) door cijfers van het ministerie. Want in veel kindertehuizen worden kinderen afzonderd en opgesloten zonder dat enige registratie plaatsvindt. In de 170 partikuliere en acht rijksoverheidsverblijven 8.000 kinderen en tien meisjes worden er, zo schrijven de organisaties, kinderen opgesloten in kamers, waskeuken, kelders en andere isoleerruimtes.

Met name eenzijdige opsluiting in de eigen kamer tot een andere ruimte die niet specifiek als opvangkamer of 'afzonderingsruimte' is aangewezen komt veel voor als strafmaatregel. Daarvoor geldt geen registratieplicht, alleen de jongeren zelf vertellen wat ze op dat gebied meemaken. 'Ik was weggevoerd. Toen ik terug kwam sloeten ze me en paar dagen op'. 'O, het washard gaat op slot. Ze wordt er opgesloten voor straf. Als je niet aan de regels houdt'.

Het washard is beëindigd beneden en 's avonds is iedereen boven'. De Belangenvereniging Mantelzorgers, JAC en AKK wijzen erop dat afzondering als strafmaatregel niet is toestaan. Ze spreken van 'islatiefolter' in de kindbescherming. De toepassing van deze barbaarse kelder-methode is gericht op vernietiging van de menselijke waardigheid, het breken van de eigen wil en daarmee van iedere vorm van verzet.

Behandeling

De psychiater Pierenbroodspot rechtvaardigt opsluiten als deel van de behandeling van kinderen, in een behoeftige moment 'door moeilijke periodes heen kunnen komen, zonder de behandeling voortdurend te moeten beëindigen'. Daarmee rechtvaardigen zich ook de tehuisbezoekers, die met de behoeftige jongeren anders 'vertoeren' zouden moeten worden.

In de praktijk zijn het vaak de avonden en nachten, waarin weinig groepsactiviteit aanwezig is en de 'nachtricht' of dienstondertocht de zaak niet aankan en naar het midden 'afzondering' grijpen. De jongeren kunnen soms klagen, bij een nacht van het ministerie van Justitie benoemde Commissie van Toezicht op de geest voor de Rijksoverheid.

De isolatie is echter al lang voorbij als de klacht soms weken later, bij de commissie behandeld wordt. Soms, als ze daar gelijk krijgen, moet de directeur schuldig worden voor het slachtoffer. Bijvoorbeeld een weekend extra vervel. Maar het leidt al dan niet.

VERDAMMTE ZÄRTLICHKEIT

De omslag van het boek van Stüben komt bekend voor: het is een foto van Marcel Fugère die pakt in een andere uitgave van Trifolium, das Männerlotbuch. Omslag en titel laten in het opgewisse wat voor een soort boek het is. Het blijkt een soort speelfilmsencyclopedie of -catalogus te zijn, waarin vijfde films van West-Europese origine worden behandeld die met elkaar gemeen hebben dat (hose) ontracht (ook) ze over de Griekse liefde gaan, of op 'n minst bij de kikker de gevoelige staat raken (als 'n liefs deurt van, doch niet direct een homo-film). Naast de technische gegevens van de film bevat elk een meer verhalen uit de film die telkens meer overdraken zijn van recensies. Enige samenhang ontbreekt bijgevolg, temeer daar het soms slechts fragmenten zijn. Lijcker was me geweest inden het een korte inhoud was geweest, een schets van de positie in de filmgeschiedenis d.m.v., maar nee.

Ook sommige foto's komen regelrecht uit de krant en zijn slechts fotokopieën, zeer slecht verzorgd. Neem daarbij dat de typografie van de artikelen sterk verschilt en de chaos is compleet. Het nut van dit werkje is gelegen in de thematische bundeling van vijftig films voor liefhebbers, maar vooral voor jeugdigen. COC-affelinen of filmhuizen.

Ondanks de inhoudelijke zwakte van het boek is het wel een festival der verleiding, dat enkel in de bioscoop gevierd kan worden. En laat daar nu 'Der Tod in Venedig' draaien...

(B.M.)

Olaf Stüben, Verdammte Zärtlichkeit
Ling, Trifolium 1985.
ISBN 3-92550-02-X, 160 p.

Homoseksualiteit in Polen door V. J. Aids bespreekbaar

WARSAU (AP) — Angst voor verspreiding van de ziekte Aids heeft in Polen een openbare discussie teweeggebracht over de rechten van homoseksuelen. Anders dan in de landen van de Sovjet-Unie en Tsjechooslovakije, is homoseksualiteit in Polen niet strafbaar en werden homoseksuelen er niet actief vervolgd.

Het land kent echter geen beweging voor homorechten. De meeste Poolse homoseksuelen en dubbelzinnig, vreemd dat ze bij ontdekking bespot en afgewezen worden. De regering zegt zeven personen te hebben geïdentificeerd als dragers van het Aids-virus. Geen van hen, zou daauwerkelijk ziek zijn. Velen menen echter dat de regering het gevaar onderschat.

In ieder geval wordt nu zelfs in officiële kranten, die het verschijnsel vroeger geheel negerden, aandacht besteed aan homoseksualiteit. Het partijweekblad Polityka schreef over de overdragsman bij homoseksuelen. 'Homoseksuelen worden uitgesloten en zijn naar de rand van de samenleving verdreven, in de steek gelaten door de staat, de kerk en de wetenschap.'

Een gevoelig onderwerp V. J. 25

De multicultural psychologie van de Universiteit van Amsterdam te een enkele keer begonnen onder de psychologische naar hun seksuele relaties met cliënten. Hoort lichamelijk en seksual contact tussen in de therapie? Kan het zinrijk zijn? En als sprake is van sex gebeurt het dan tijdens of na de therapie?

'De bijgevoelde vragen zijn nu in eerste instantie kunnen ergeren of afschrikken. Dit is niet onze bedoeling,' schrijft onderzoekers prof. dr. Walter Everaard. Hij betreft dat het om een 'ontreden en gevoelig onderwerp' gaat maar: 'waagden iedere menselijke relatie valbeid is voor seksuele gevoelens in het van belang na te gaan op welke manier deze gevoelens en rol kunnen spelen in de psychotherapie en hoe er mee wordt omgegaan.'

'Innovaties in de Amerikaanse twee keer met 'n enkele gehouden en daarom is Everaard zo nieuwsgierig naar het effect van seksual contact in de Nederlandse psychotherapie. De subcultuur heeft verschillende begrip voor de meeste die sommigen zullen hebben met het invallen van de vragenlijst. Want ook psychotherapeuten hebben zo hun remmingen. Daarom hebben de onderzoekers gekozen voor de indirecte methode. De psychotherapeuten hebben niet te antwoorden of ze zelf met cliënten naar hun meningen. Het werd gevraagd of ze weten of hun cliënten dat met vorige psychotherapeuten hebben gedaan. De uitkomst kan zo nog verrassend worden.

RvM

KERK SPEELT VOORTREKKERSROL V. J. 25

DDR versoepelt houding tegenover homoseksuelen

OOST-BERLIN (Reuter) — Nadat de staat jarenlang een vijandige houding heeft aangenomen tegenover elke uiting van homoseksualiteit, zijn er tekens dat de Oostduitse autoriteiten de envrede bij jonge homoseksuelen willen wegnemen. Zij bagen zich momenteel over een studie die een speciale commissie van de universiteit heeft verricht over de problemen van homoseksuelen.

De bevindingen van de commissie worden weliswaar nu strikt geheim gehouden, maar het verschijnen van openhartige krantenartikelen over het onderwerp en de versoepeling van een paar strenge richtlijnen duiden op een nieuwe benadering. Sinds 1 augustus is bijvoorbeeld een regel ingetrokken, die het krantenverkoop en kenningsinkingsverdiens van homoseksuelen te plaatsen. Onlangs is een discoteek in Oost-Berlijn begonnen met een speciale homo-aanvulling voor de overblijvende bars en cafes waar homoseksuelen plagen te komen.

De regering zou volgens zijn zelfs een experimenteel ontmoetingscentrum willen openen, daarmee, nogal laat, in de voetsporen tredend van de kerk. Want het is in Oost-Duitsland opmerkelijk genoeg de kerk die het voortouw heeft genomen in de strijd voor erkenning van de rechten van homoseksuelen. 'Ik denk dat we een keerpunt hebben bereikt. De staat schijnt de problemen te hebben erkend en probeert er wat aan te doen. Maar we hebben nog een lange weg te

gaan', zegt Christian Puh, die vier jaar geleden de eerste kerkelijke zelfhulpgroep voor homo's oprichtte. Een kerkenfunctionaris zegt dat de staat eindelijk lijkt af te stappen van het dogma, dat zaken als homoseksualiteit en misbruikvervalsing alleen maar in het kapitalistische Westen bestaan.

Hoewel homoseksualiteit in 1968 gelimaliseerd is in Oost-Duitsland, heeft de onomstreden houding van de staat vele jonge homoseksuelen, christen of niet, in de armen van de kerk gedreven. Zij traken in 1982 voor het eerst in de openbaarheid, toen 200 mannen en vrouwen op een kerkelijk seminar in Oost-Berlijn lucht gaven aan hun gevoelens. Naar aanleiding daarvan werd de Leipzig-groep opgericht, die vervolgens aanvulling kreeg in 15 andere steden. Voor het eerst gingen Oostduitse homo's zich openlijk organiseren. De staat hield hen goed in de gaten, voortgezet in hun groeien. Maar waren met de kerkelijke 'vredes-groepen', maar de meer radicale elementen onder hen zijn inmiddels weggegaan, veelal naar West-Berlijn.

De zelfhulpgroepen, die gewoonlijk zo'n 50 leden hebben, kunnen geen openlijke presentie uitvoeren zoals in het Westen en kunnen meestal informeel bijeen om ervaringen uit te wisselen. Maar zij geven bijvoorbeeld voor invoering van het verspreiden homoseksualiteit in de jeugrgroepm's op scholen en voor het recht een kraan te mogen laggen voor homoseksuelen die in non-kampen zijn omgekomen.

Oostduitse radicalen's dragen geen bloemetjesjurk V. J. 2

In een artikel in de krant van 25 januari wordt onder de kop 'DDR versoepelt houding tegenover homoseksuelen', meding gemaakt van een toenemende tolerantie van de Oostduitse autoriteiten ten opzichte van homoseksualiteit.

Een maand geleden was ik in Berlijn om een artikel te schrijven over de situatie van de homo's daar ten behoeve van Homologie, een wetenschappelijk en cultureel tijdschrift. Ik heb onder andere met enkele Oostberlijners homoseksualiteit in West-Berlijn verbleven. Naar aanleiding van hun verhalen meen ik dat het door u opgenomen artikel enige nuancering behoeft.

In het artikel wordt gesproken over 'radicale elementen onder hen (Oost-Berlijners homo's) die inmiddels zijn weggegaan, veelal naar West-Berlijn'. Naar alle waarschijnlijkheid vallen de homo's die ik heb geïnterviewd onder deze beschikking. Het is overigens goed te bedenken, dat wat in de westerse wereld als zodanig bekend staat, niet zonder meer is gelijk te schakelen met Oost-Europa. Kende hij voorbeeld Nederland in de jaren zeventig en de radicale homo's beweging, complex niet leren op bumpers, ere driehoeken en drie bloemetjesjurken, in Oost-Duitsland worden met 'radicale elementen' mensen bedoeld die bijvoorbeeld een theaterstuk willen opvoeren met als thema Aids, of zoals de borden mij gevraagd werden om kranten willen stencilen over de positie van homo's.

Naar aanleiding van 'dergelijke radicale activiteiten' is een van de twintigjarige leeftijd gearresteerd en veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf. Inderdaad, niet op grond van homoseksualiteit, die — zoals het artikel

ook vermeldt — sinds 1968 is geoorloofd in Oost-Duitsland voor personen boven de achttien jaar, naar op grond van contra-revolutionaire activiteiten. De bekende Oosteuropese staat waarmee inder wijlkeurig persop gedenken kan worden.

Uitenduidelijk werd deze jongen door de Bondsregering vrijgelocht, voor de prijs van veertigduizend D.M. Hij, ik, overigens zonder te weten wat hem wachten stond, 's nachts over de grens gescot, zonder geld en zonder de mogelijkheid om te zien dat hij in de officiële circuits in zwam zat.

Er zijn veel gevallen bekend van Oost-Duitse homo's, die of nog opgevoerd zitten in Oost-Berlijn, of van dergelijke manier verdwenen zijn naar West-Duitsland. Zeker waar om Oosteuropese kwesies gaat, lijkt het mij belangrijk niet zonder meer het volledige verhaal te beschrijven, over de mensen dat daar in de officiële circuits in zwam zat.

Uiteraard verluist het mij dat er in Oost-Duitsland een zekere versoepeling heeft plaatsgevonden ten aanzien van de situatie. Maar er zijn meer 'Jentes' in Oost-Europa geweest die ernsthaarder leken door te breken, waarna al snel een zo groot deel van de Oosteuropese kwesies in daarom belangrijk. Immers, de mogelijkheid daartoe bestaat enkel in het Westen.

AMSTERDAM Stephen Sanders, Homosuffit, Universiteit van Amsterdam